

ผลกระทบของนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล
ผ่านมาตรการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑

โดย

นางจันทน์นิภา สติรปัญญา
รองกรรมการผู้จัดการ
บริษัท วิฑูรโหดตั้ง จำกัด

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้
เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “ผลกระทบของนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ผ่านมาตรการ
“ชิมช้อปใช้” เฟส ๑” ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ ของ นางจันทน์นิภา สติธิปัญญา เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช
๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

พลโท

(พิสิทธิ์ ปฐมเมธ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง ผลกระทบของนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ผ่านมาตรการ
“ชิมช้อปใช้” เฟส ๑

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

ผู้วิจัย นางจันทน์นิภา สติรปัญญา **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** ๖๒

นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจหรือนโยบายกระตุ้นทางการคลัง เป็นการดำเนินงานของภาครัฐเพื่อเป็นเครื่องมือในการพยุงระบบเศรษฐกิจภายในประเทศในช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศชะลอตัว โดยการดำเนินการของมาตรการเป็นการอัดฉีดเม็ดเงินในระยะสั้นที่จะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องทางเศรษฐกิจที่ดี การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑. เพื่อศึกษานโยบายมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ๒. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล เมื่อรัฐบาลจัดสรรงบประมาณในการดำเนินมาตรการส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ และ ๓. เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินการมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (In - depth Interview) จากประชาชนที่เข้าร่วมโครงการในเขตกรุงเทพมหานคร ทำให้ทราบถึงการใช้จ่ายของภาคประชาชนจากการนำเงินที่ได้รับจากรัฐบาลไปใช้ ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบของนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจระยะสั้นนั้นการดำเนินงานยังคงมีการกระจุกตัวอยู่ในบางพื้นที่ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงและลงถึงชุมชนผู้ที่ได้รับประโยชน์หลักจากการมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ คือ ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ อาทิ ห้างสรรพสินค้า ร้านค้าสะดวกซื้อ เป็นต้น โดยผู้ลงทะเบียนใช้สิทธิ์ที่ได้รับเงินจำนวน ๑,๐๐๐ จากรัฐบาล โดยส่วนใหญ่จะใช้จ่ายเงินตามวงเงิน ๑,๐๐๐ บาทที่ได้รับพอดี คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๗ และกลุ่มคนที่ใช้จ่ายเกินเกินวงเงิน ๑,๐๐๐ บาท ที่มีการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนโดยประมาณ ๓,๓๐๐ บาทต่อคน คิดเป็นร้อยละ ๔๓ และใช้น้อยกว่า ๑,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๒.๓ สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนโดยส่วนใหญ่แล้วยังคงระมัดระวังการใช้จ่ายและยังคงเก็บเงินของตนเองไว้ในกระเป๋าและใช้จ่ายเพียงเงินที่ได้รับจากรัฐบาล ข้อเสนอแนะ ๑. สนับสนุนการดำเนินการใช้งบประมาณหรือออกมาตรการเพื่อให้เกิดการสร้างหรือจ้างงานแทนการให้เงินเพื่อไปเที่ยวหรือบริโภค และ ๒. เร่งสร้างฐานข้อมูลพื้นฐานหรือสร้างมาตรฐานในการจัดการข้อมูลของประชาชนหรือโครงข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการใช้งานให้มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นฐานข้อมูลเพื่อประกอบการวิเคราะห์และเพื่อสนับสนุนการดำเนินตามนโยบายของรัฐบาลกัน

Abstract

Title The impact of economic stimulus campaign “Chim Shop Chai,” Phase I
Field Economics
Name Mrs. Junnipa Sathirapanya **Course** NDC **Class** 62

Economic stimulus package policy plan or fiscal stimulus plan is a state intervention to bolster domestic consumption during economic stagnant, by injecting short-term liquidity directly to consumer, expecting subsequent economic cashflow. This research aimed 1. to study the government’s economic stimulus package policy, 2. to analyze economic impact from the “Chim, Shop, Chai Phase I,” campaign and 3. to propose an alternative economic stimulus plan to promote domestic consumption. This research is a qualitative research, through in-depth interviewing of selected participants in Bangkok, to understand how the money has been spent. The study found the desirable effects of the campaign has been intensified in some areas, which has not been distributed down to communities. Benefit goes to apex retailers, including shopping malls, and convenient stores. The registered participants would receive THB 1,000 worth credit to their account, and only 54.7 percent spent the entire thousand, while 43 percent end up spending more at the average of THB 3,300 on their transactions, and the remaining 2.3 percent spend less than THB 1,000 allocated budget. This shows more participants are conservative spenders to save their own cash intact, and precisely spent only government endowed stimulus money. Policy planning points should include 1. Direct budget allocation towards construction and employment instead of recreational traveling, and 2. To construct a common online population database to efficiently use in further analysis and support functions for the government.

คำนำ

ในการศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ผ่านมาตรการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑” เป็นงานวิจัยที่มีความสำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายหรือ มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ และทราบผลการดำเนินงานของรัฐบาล เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบาย ตามบริบทของสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อนึ่ง ในการทำรายงานการศึกษานี้ สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ต้องขอขอบคุณ อาจารย์ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ที่ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี และขอขอบคุณผู้ให้ ความคิดเห็นจากประชาชนทุกท่าน พร้อมกับเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรทุกท่านที่ได้ กรุณาเอื้อเพื่อตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

(นางจันทนิภา สิริปัญญา)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๒
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ข้อจำกัดของการวิจัย	๕
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๖
คำจำกัดความ	๖
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๗
ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	๗
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	๑๑
นโยบายการเงินและนโยบายการคลัง	๑๘
ทฤษฎีการวิเคราะห์ SWOT Analysis	๒๑
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๒
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๒๕
สรุป	๒๕
บทที่ 3 นโยบายมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล	๒๖
ความเป็นมา	๒๖
นโยบายสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	๒๗
นโยบายกระตุ้นทางการคลัง	๒๗
มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ	๒๘

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
นโยบายมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล	๓๐
การขับเคลื่อนนโยบายมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ปี พ.ศ.๒๕๖๒	๓๕
สรุป	๓๘

บทที่ 4	ผลกระทบทางเศรษฐกิจของนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ภายใต้โครงการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑	๔๐
	ผลกระทบทางเศรษฐกิจของนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ปี พ.ศ.๒๕๖๒ ภายใต้โครงการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑	๔๐
	สภาพปัญหามาตรการการกระตุ้นเศรษฐกิจ	๔๔
	การวิเคราะห์ SWOT	๔๕
	สรุป	๔๖
บทที่ 5	สรุปและข้อเสนอแนะ	๔๗
	สรุป	๔๗
	ข้อเสนอแนะ	๔๙
	บรรณานุกรม	๕๑
	ประวัติย่อผู้วิจัย	๕๓

สารบัญตาราง

ตารางที่

๑ - ๑ แสดงคุณสมบัติที่พึงมีสำหรับผู้ที่ถูกสัมภาษณ์

หน้า

๓

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๑ - ๑ แสดงกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา	๕
๒ - ๑ กรอบแนวคิดของการวิจัย	๒๕
๓ - ๑ นโยบายกระตุ้นการคลังในไทย แบ่งตามประเภทภาษี	๓๕
๔ - ๑ สัดส่วนรายได้ของผู้ที่ลงทะเบียน “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑	๔๒
๔ - ๒ การใช้จ่ายเงิน ๑,๐๐๐ บาท จากสิทธิ์ที่ได้จากการลงทะเบียน	๔๒
๔ - ๓ การใช้จ่ายเงินที่ได้รับจากการลงทะเบียน ๑,๐๐๐ บาท	๔๓

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศไทย ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นแผนที่เน้นยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยเน้นจากการพัฒนาในระดับฐานรากอันมีผู้ที่เกี่ยวข้องหลายส่วน เช่น ภาคประชาชน ภาคเอกชน เป็นต้น รวมทั้งจัดทำข้อมูลบัญชีประชาชาติรายปีและรายไตรมาส พร้อมกับวิเคราะห์สถานการณ์ และแนวโน้มภาวะเศรษฐกิจมหภาคทั้งระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว ซึ่งให้สอดคล้องกับเป้าหมายของรัฐบาลที่ว่าด้วยการทำให้เศรษฐกิจมีการเจริญเติบโต และเพิ่มรายได้ประชาชาติหรือผลผลิตมวลรวมภายในประเทศให้สูงขึ้น

ปัจจุบันมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ซึ่งในไตรมาสที่ ๑ ของปี พ.ศ.๒๕๖๒ ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ ๒.๘ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๒) เนื่องจากเกิดการชะลอตัวของอุปสงค์ภายในประเทศและการลดลงของภาคต่างประเทศ การท่องเที่ยวที่เป็นรายได้หลักของไทยในช่วงที่ผ่านมาที่มีแนวโน้มชะลอตัว นอกจากนี้ หนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การบริโภคภาคเอกชนมีแนวโน้มขยายตัวชะลอลง ซึ่งครัวเรือนต้องใช้เวลาระมัดระวังในการใช้จ่ายมากขึ้น รวมถึงเศรษฐกิจโลกชะลอตัวลงอันเนื่องจากการกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนที่ส่งผลกระทบต่อไทย เพื่อให้เศรษฐกิจของไทยเป็นไปตามการประมาณการที่ควรจะเป็นเพื่อให้เกิดการเติบโต สำหรับรัฐบาลไทยได้มีการดำเนินการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านแนวทางการกระตุ้นทางด้านอุปสงค์และอุปทาน การกระตุ้นเศรษฐกิจโดยใช้นโยบายการเงินและนโยบายการคลัง และกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการดำเนินนโยบายของรัฐบาลโดยตรง ซึ่งในช่วงปีที่ผ่านมารัฐบาลได้ใช้การกระตุ้นเศรษฐกิจโดยใช้นโยบายการเงินและการคลังหลายอย่างผ่านมาตรการทางด้านการใช้จ่ายของรัฐบาล อาทิ ซ่อมช่วยชาติ รถคันแรก บ้านหลักแรก เป็นต้น เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศให้มีกำลังซื้อมากขึ้น ซึ่งในปี พ.ศ.๒๕๖๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจจากการกระตุ้นการใช้จ่ายใช้สอยจากภาคประชาชน รวมถึงช่วยรักษากำลังซื้อของเศรษฐกิจฐานราก ด้วยมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจภายใต้โครงการ “ชิมช้อปใช้” เป็นนโยบายที่กระตุ้นการบริโภคภาคเอกชนเพื่อให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศหมุนเวียนอย่างต่อเนื่องโดยมุ่งเน้นที่เศรษฐกิจระดับฐานรากให้มีการใช้จ่ายใช้สอยในส่วนของประชาชนมากขึ้น ด้วยวิธีการให้ประชาชนลงทะเบียน เพื่อรับสิทธิเงิน ๑,๐๐๐ บาท ผ่านแอปพลิเคชัน “เป่าตัง” หรือ G-Wallet เพื่อนำเงินที่ได้ใช้ในการท่องเที่ยวผ่านร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการ ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (๒๕๖๒) มีจำนวนผู้ได้รับสิทธิ์ทั่วประเทศครบ ๑๐ ล้านคน ทั้งนี้ จากมาตรการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจผ่านโครงการดังกล่าวของรัฐบาลพบว่า

ประชาชนใช้เพียงเงินในเป้าที่ตั้งที่ ๑ ที่รัฐได้มอบให้ แต่มีการใช้จ่ายเพิ่มเติมในส่วนของตนเองจำนวนน้อย ในระยะที่ ๑ รัฐบาลได้สนับสนุนเงินงบประมาณในการดำเนินโครงการดังกล่าวรวมทั้งสิ้น ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งจากการดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจดังกล่าว จำนวนเงินงบประมาณโครงการ เทียบกับมูลค่า GDP ในปี พ.ศ.๒๕๖๑ เป็นร้อยละ ๐.๐๕ (ภาวิน ศิริประภาณุกุล, ๒๕๖๒) อีกทั้งยังมีข้อจำกัดเนื่องจากครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยที่ยังคงใช้โทรศัพท์มือถือที่ไม่ใช่สมาร์ทโฟน และผู้ที่ไม่เปิดใช้อินเทอร์เน็ต ขาดโอกาสในการเข้าถึงสิทธิที่พึงได้จากมาตรการของภาครัฐ)

จากเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าเมื่อรัฐบาลมีการลงทุนและมีค่าใช้จ่ายในมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ภายใต้โครงการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างไรต่อเศรษฐกิจโดยรวมในประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษานโยบายมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล
๒. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบต่อเศรษฐกิจของนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล เมื่อรัฐบาลจัดสรรงบประมาณในการดำเนินมาตรการส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑
๓. เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินการมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ผลกระทบต่อของนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ผ่านมาตรการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑” ประกอบด้วยขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

สำรวจข้อมูลนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และของรัฐบาล และภาคประชาสังคม ในมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ปี พ.ศ.๒๕๖๒ ภายใต้โครงการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑
๒. ขอบเขตด้านบุคลากร

สำรวจข้อมูลประชากรที่ศึกษาในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการใช้จ่ายมากที่สุดในโครงการ “ชิมช้อปใช้” ตามข้อมูลจากกระทรวงการคลัง
๓. ขอบเขตด้านเวลา

เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๖๒ - พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงจากประชาชนผู้บริโภคในพื้นที่ที่มีการใช้จ่ายมากที่สุด ในโครงการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ คือ กรุงเทพมหานคร โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริโภคทั่วไป ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จากการสัมภาษณ์เชิงลึกประมาณ ๓๐ คน

ตารางที่ ๑ - ๑ แสดงคุณสมบัติที่พึงมีสำหรับผู้ที่ถูกสัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่าง (Participants)	คุณสมบัติ (Inclusion criteria)	เกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria)
ประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร	๑. เป็นผู้ลงทะเบียนใช้สิทธิโครงการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ ๒. เป็นผู้ที่ผ่านการลงทะเบียนได้รับเงิน ๑,๐๐๐ บาท ๓. เป็นผู้ใช้สิทธิในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๔. เป็นที่ใช้จ่ายผ่านทาง g-Wallet	๑. ผู้ที่ไม่ได้ลงทะเบียนใช้สิทธิโครงการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑

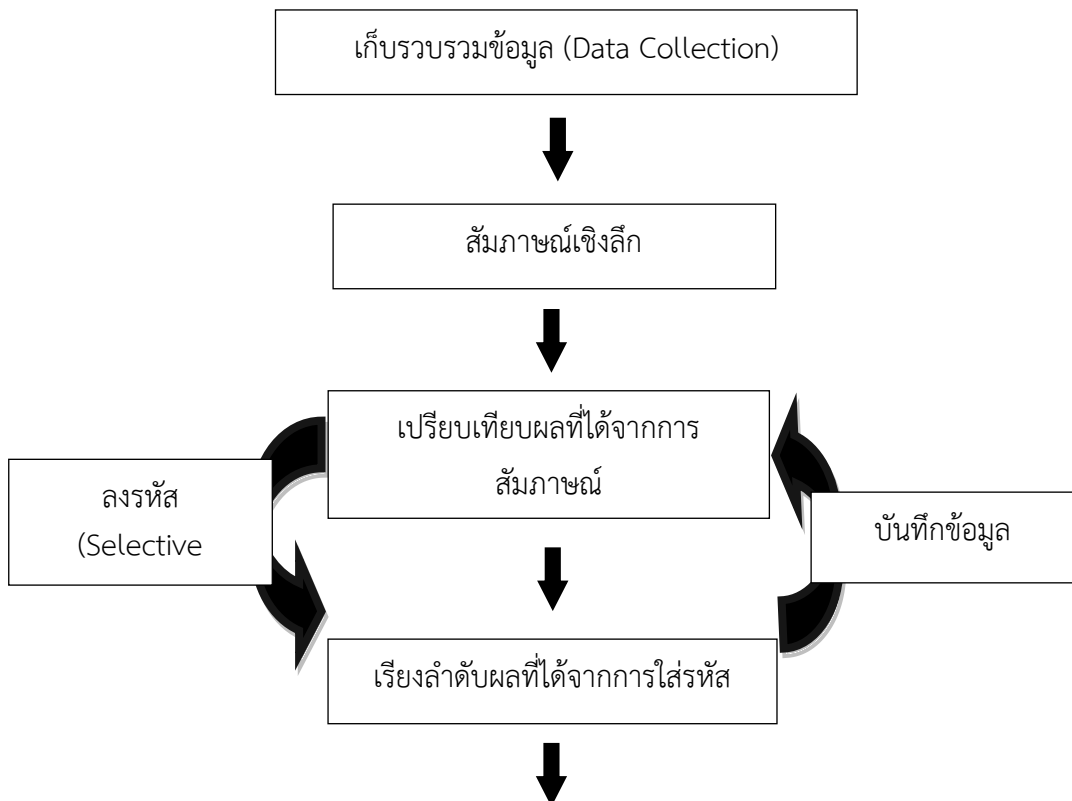
๑.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รวบรวมเอกสารจากหน่วยงานหลายแห่งที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งเป็นข้อมูลการรายงานการสำรวจค่าใช้จ่ายครัวเรือนงบประมาณด้านเศรษฐกิจ จากสำนักงบประมาณ ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนรวมทั้งฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Website) ที่เกี่ยวข้อง

๒. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นตัวเก็บข้อมูลทั้งหมดเป็นรายบุคคลใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายแง่มุม เมื่อได้ข้อมูลทำการวิเคราะห์ตามกระบวนการของงานวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการ คือ ๑. ถอดรหัส (Coding) โดยการถอดเทปบันทึกเสียงสัมภาษณ์แบบคำต่อคำและทำการกำหนดรหัส (Coding) เพื่อแทนความหมายของข้อความที่ต้องการสื่อว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร และ ๒. การวิเคราะห์บริบทจากหลายกรณีศึกษา (Cross-case Analysis) กล่าวคือ การตีความหมาย วิเคราะห์ถึงประเด็นสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Major themes) ด้วยการจัดระเบียบข้อมูลออกเป็น ๒ ด้าน คือ ด้านกายภาพ และด้านเนื้อหา ด้วยการวิเคราะห์ที่เกิดจากการเน้นย้ำข้อมูลเดิม (Replication Strategy) โดยใช้กรณีศึกษาแรกในการศึกษาทฤษฎีเบื้องต้น และใช้กรณีศึกษาถัด ๆ ไปมาใช้ในการทดสอบหรือจับคู่

ข้อมูลที่ปรากฏขึ้นให้เข้ากับกรณีศึกษาแรก โดยมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
ตั้งแผนภาพที่ ๑ - ๑ และนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการเชิงบรรยาย (Descriptive Research)

แผนภาพที่ ๑ - ๑ แสดงกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปและเขียนบรรยาย

ที่มา : ดัดแปลงจาก Creswell (๒๐๐๙).

ข้อจำกัดของการวิจัย

มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ปี พ.ศ.๒๕๖๒ ประกอบด้วย ๔ มาตรการ ได้แก่ มาตรการส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศ “ชิมช้อปใช้” มาตรการลดภาระให้กับผู้ซื้อที่อยู่อาศัย (มาตรการลดภาระฯ) มาตรการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) (มาตรการสินเชื่อฯ) และมาตรการเร่งรัดการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายด้านการฝึกอบรม สัมมนา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ ไปพลางก่อน (Front Load) เป็นมาตรการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและบรรเทาภาระค่าของชีพของประชาชน รวมถึงส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งได้มีการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณของภาครัฐและมีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น ผู้ศึกษาไม่สามารถวิเคราะห์ผลกระทบในภาพรวมของมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ปี พ.ศ.๒๕๖๒ ได้ครบทุกมาตรการ จึงได้เลือกวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากมาตรการส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศ “ชิมช้อปใช้” เนื่องจากเป็นมาตรการที่มีประชาชนจำนวนมากเข้าร่วมและนำไปสู่มาตรการระยะที่ ๒ ตามมา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- ทราบถึงการดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ
- ทราบถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นของนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล เมื่อรัฐบาลจัดสรรงบประมาณในการดำเนินมาตรการส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑
- ได้แนวทางในการส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในประเทศ

คำจำกัดความ

รัฐบาล	หมายถึง	รัฐบาลภายใต้การนำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีคนที่ ๒๙ วันเข้ารับตำแหน่ง ๙ มิถุนายน ๒๕๖๒ - ปัจจุบัน ปี พ.ศ.๒๕๖๓
มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ	หมายถึง	มาตรการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ ผู้ได้สิทธิ์จะได้วงเงิน จำนวน ๑,๐๐๐ บาท ผ่านแอปพลิเคชัน “เป๋าตัง” หรือ G-Wallet โดยใช้จ่ายนอกพื้นที่ภูมิลำเนา

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาได้ทำการทบทวนหรือการตรวจเอกสารเรื่องทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)
๒. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
๓. นโยบายการเงินและนโยบายการคลัง
๔. ทฤษฎีการวิเคราะห์ SWOT Analysis
๕. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๖. กรอบแนวคิดของการวิจัย
๗. สรุป

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

รัฐบาลได้กำหนดจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศไปสู่ความยั่งยืน ผ่านการดำเนินการตามกรอบแผนงานต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว” ทั้งนี้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) เป็นยุทธศาสตร์ฉบับแรกของประเทศไทย โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาประเทศในระยะยาวครอบคลุมการพัฒนาทั้งภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคการบริการของประเทศ เพื่อให้เกิดการยกระดับควบคู่กับการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาปรับใช้เพื่อให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนาภาคเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ดังนั้นหากมองด้านการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศจะเกี่ยวข้องหลัก ๆ คือ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งยกระดับศักยภาพของไทยบนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ คือ ๑. ต่อยอดอดีต ด้วยการพิจารณาจากรากเหง้าเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายของไทย ซึ่งเป็นความได้เปรียบนำมาผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมยุคใหม่ ๒. ปรับปัจจุบัน เพื่อปูทางไปสู่อนาคต ด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ อาทิ ระบบโครงข่ายคมนาคมและการขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และ ๓. สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด โดยเชื่อมโยงกับ

ยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคตบนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบันไปสู่อนาคต ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อให้ประเทศสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมไปถึงการเพิ่มขึ้นของคนชนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศควบคู่ไปกับการพัฒนา โดยยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันมีเป้าหมายและประเด็นการพัฒนา คือ มุ่งเน้นในการยกระดับศักยภาพประเทศไทยในหลายมิติเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความสามารถของประเทศโดยการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและนำไปสู่การยกระดับรายได้ให้แก่ประชาชนในประเทศ โดยให้ความสำคัญในการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยการยกระดับการผลิต การเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้สูงขึ้น โดยมีเป้าหมาย ๒ ประการ ดังนี้

๑. ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

๒. ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

ตัวชี้วัดประกอบด้วย ดังนี้

๑. รายได้ประชาชาติ คือ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและการกระจายรายได้ของประชาชนและพื้นที่

๒. ผลผลิตภาพการผลิตของประเทศทั้งในปัจจัยการผลิตและแรงงาน

๓. การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา

๔. ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันมีประเด็นในการขับเคลื่อนดังนี้

๑. ภาคการเกษตร โดยการส่งเสริมให้เกิดการต่อยอดโครงสร้างธุรกิจการเกษตรด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มที่เน้นการเกษตรที่มีคุณภาพพร้อมทั้งนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาใช้ในภาคการเกษตรอย่างเหมาะสม เพื่อรักษาฐานรายได้เดิมและสร้างฐานรายได้สูงให้เกิดขึ้น รวมถึงการสร้างเสริมการนำอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาของไทยเข้ามาใช้ในสินค้าและบริการการเกษตร ส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นให้เกิดขึ้น ทั้งนี้การดำเนินการต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าเกษตรเป็นหลัก

๒. ภาคอุตสาหกรรมและบริการ เตรียมความพร้อมและสร้างโอกาสผ่านการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งสามารถจำแนกภาคอุตสาหกรรมและบริการได้ดังนี้

๒.๑ อุตสาหกรรมชีวภาพ สร้างประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อต่อยอดภาคการเกษตรให้เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ผ่านการวิจัยและพัฒนา และนำผลงานการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ต่อไป

๒.๒ อุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบวงจร พัฒนาและเตรียมความพร้อมที่ครอบคลุมถึงการผลิตเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ การผลิตเวชภัณฑ์และครุภัณฑ์ทางการแพทย์ ส่งเสริมการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีการแพทย์ใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่คนไทย

๒.๓ อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูลและปัญญาประดิษฐ์ พร้อมกับส่งเสริมการลงทุนระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนไทย และบริษัทชั้นนำของโลก เพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม

๒.๔ อุตสาหกรรมและบริการขนส่งและโลจิสติกส์ ส่งเสริมการคมนาคมขนส่ง และโลจิสติกส์ให้เป็นฐานการผลิตของภูมิภาคเพื่อการส่งออกสู่ตลาดโลก และเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวในภูมิภาค

๒.๕ สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว มุ่งพัฒนาและส่งเสริมธุรกิจด้านการท่องเที่ยวให้มีมูลค่าสูง โดยสร้างประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่ รวมทั้งนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการส่งเสริมทางการตลาด รวมถึงกระจายโอกาสในการสร้างรายได้ไปสู่ชุมชนและเมืองอย่างทั่วถึง ซึ่งสามารถนำความเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมเป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวมากขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางและเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจด้วย พร้อมกับสนับสนุนการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไทยมีศักยภาพและเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจร่วมกันในทุกพื้นที่

๓. การสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก และพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้เข้าสู่ภูมิภาคได้อย่างทั่วถึง ซึ่งครอบคลุมถึงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านคมนาคม พื้นที่ เมือง และเทคโนโลยี ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ ดังนี้

๓.๑ เชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมไร้รอยต่อ

๓.๒ สร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๓.๓ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสมัยใหม่

๓.๔ รักษาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค ซึ่งจะเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และเป็นการแก้ไขปัญหาและสร้างความมั่นคงให้กับพื้นที่ชายแดน โดยคำนึงของจุดเด่นของแต่ละพื้นที่นั้น ๆ

๔. เพิ่มพื้นที่และเมืองเศรษฐกิจ เพื่อเป็นการกระจายศูนย์กลางการพัฒนาเศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ของไทย เมื่อให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในพื้นที่ และดึงดูดนักลงทุนเข้าสู่พื้นที่ต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งเป็นการพัฒนาภายใต้บริบทหรือระบบนิเวศของพื้นที่ที่แตกต่างกันออกไป

๕. พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ เพื่อเป็นการสร้างและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการรายใหม่ในภาคธุรกิจต่าง ๆ ด้วยการสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะ สร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน สร้างโอกาสเข้าถึงตลาด สร้างโอกาสเข้าถึงข้อมูล และปรับบทบาทและโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐ ให้มีความสามารถในการแข่งขันทั้งในประเทศและตลาดต่างประเทศ

การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วง ๒ ทศวรรษที่ผ่านมา ยังคงมีความท้าทายอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการแข่งขันทางการค้า และเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วที่ส่งผลให้ภาคเกษตร อุตสาหกรรม และภาคบริการ ซึ่งต้องมีการปรับตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค นอกจากนี้จากสถานการณ์ในอนาคตที่จะมีการเปลี่ยนแปลง อาทิ เศรษฐกิจโลก โครงสร้างประชากร เทคโนโลยี จึงส่งผลให้ไทยต้องเผชิญความท้าทายมากขึ้นจากปัจจุบัน ดังนั้น ในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความสามารถของประเทศไทยในระยะต่อไปหรือในอนาคตต้องยึดเป้าหมายในการยกระดับประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เพื่อปรับโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจให้มีความคุ้มกันและส่งผลให้เกิดการยกระดับรายได้ของประเทศ

พร้อมกับลดความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในประเทศ โดยในการพัฒนาในช่วง ๒๐ ปี ข้างหน้า ประเทศไทยควรมุ่งเน้นการวิจัย พัฒนานวัตกรรม และนำเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อต่อยอดภาคการผลิตและบริการ เพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มและเพิ่มผลิตภาพ โดยการพัฒนาในอนาคตของประเทศไทยจำเป็นต้องมีการขยายตัวและการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง รวมทั้งมีขีดความสามารถทางการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นในเวทีสากล เพื่อตอบสนองความต้องการตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ จึงทำให้ประเทศไทยสามารถยกระดับความสามารถในการสร้างรายได้ และขยายโอกาสทางการค้า และการลงทุน ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดีในประเทศ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เป็นประเด็นที่มีความสำคัญกับเศรษฐกิจของประเทศ การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจหากมีการเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ จะสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินการที่มีความเกี่ยวข้องกับภาคเศรษฐกิจในประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ เป็นแผนพัฒนาประเทศในระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เป็นแผนหลักในการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยได้จัดทำบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ ในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาในทุกภาคส่วน ทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ด้วยการขับเคลื่อนในทุกด้าน ทั้งในการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม รวมถึงมุ่งเสริมสร้างกลไกการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้ประเทศมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม อย่างไรก็ตาม สถานการณ์และแนวโน้มภายนอกมีผลต่อการดำเนินการพัฒนาในประเทศ กล่าวคือ สถานการณ์และแนวโน้มเศรษฐกิจโลกที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความไม่แน่นอน อาทิ ความไม่แน่นอนของการปรับเปลี่ยนทิศทางการดำเนินนโยบายการเงินของอำนาจทางเศรษฐกิจ เช่น สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป เป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคการเงิน และการประกอบธุรกิจของไทย โดยเชื่อมโยงถึงภาคการบริการและการท่องเที่ยว ทำให้ประเทศไทยต้องมีการปรับตัวเพื่อให้ความสามารถในการแข่งขันได้ ทั้งนี้ ปัจจัยภายนอกที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ตลาดเกิดใหม่มีบทบาทสูงขึ้น การแข่งขันแรงงานที่มีทักษะด้านเทคโนโลยีระดับความสามารถเฉพาะทาง ความเหลื่อมล้ำในมิติต่าง ๆ เป็นต้น และสถานการณ์และแนวโน้มภายในประเทศพบว่า เศรษฐกิจของไทยชะลอตัวและมีความผันผวนในช่วง ๙ ปีที่ผ่านมา รวมถึงการส่งออกของไทย

ปรับตัวลดลงซึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากเศรษฐกิจโลกควบคู่กับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัย ซึ่งส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มสินค้าที่พึ่งพิงแรงงานและทรัพยากรการผลิต รวมทั้งสินค้าอุตสาหกรรมในเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ จุดอ่อนที่สำคัญของเศรษฐกิจไทยคือ ปัญหาเชิงโครงสร้าง เงื่อนไขในระบบเศรษฐกิจโลก และปัจจัยทางด้านการดำเนินนโยบายและการบริหารจัดการเศรษฐกิจ รวมถึงมาตรการของภาครัฐ ซึ่งในช่วง ๙ ปีที่ผ่านมา ภาครัฐยังคงให้ความสำคัญกับมาตรการระยะสั้น โดยเฉพาะในด้านการก่อกำหนดหน้าสาธารณะเพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้ผ่านอุปสงค์ภาคเอกชนและการใช้จ่ายที่นอกเหนือจากการลงทุน แต่การดำเนินมาตรการยังมีข้อจำกัดในการสนับสนุนให้เศรษฐกิจฐานรากขยายตัวต่อเนื่อง เนื่องจากภาคการส่งออกและรายได้ของภาคการเกษตรซึ่งเป็นรายได้หลักของประชาชนในประเทศในระบบเศรษฐกิจได้รับผลจากการชะลอตัวอย่างต่อเนื่องของเศรษฐกิจโลก นอกจากนี้ การดำเนินงานมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้นบางมาตรการยังส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการส่งออกและศักยภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะยาว ขณะที่อุปสงค์ในประเทศยังมีความผันผวนตามขีดความสามารถในการก่อกำหนดหน้าของภาครัฐและเอกชนเพื่อการใช้จ่ายตามมาตรการระยะสั้น

ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ มีวัตถุประสงค์ประกอบด้วย ๗ ประการ ดังนี้ ๑. เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัยค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ๒. เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ ๓. เพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็ง แข่งขันได้ มีเสถียรภาพ และมีความยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานใหม่โดยการใช้นวัตกรรมที่เข้มแข็งมากขึ้น สร้างความสามารถของเศรษฐกิจฐานราก และสร้างความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร และน้ำ ๔. เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ๕. เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ทันทสมัย และมีการทำงานเชิงบูรณาการของภาคีการพัฒนา ๖. เพื่อให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคโดยการพัฒนาภาคและเมืองเพื่อรองรับการพัฒนายกระดับฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานการผลิตและบริการใหม่ และ ๗. เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยง (Connectivity) กับประเทศต่าง ๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประเทศไทยมีบทบาทนำและสร้างสรรค์ในด้านการค้า การบริการ และการลงทุน ภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และโลก พร้อมทั้งได้ระบุเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจคือ ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ ด้วยการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่เศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัล สามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีใช้ในการสร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการ มีระบบการผลิตและบริการจากฐานรายได้เดิมมีมูลค่าเพิ่มขึ้น และมีการลงทุนในการผลิตและบริการฐานความรู้ขั้นสูงใหม่ ๆ รวมทั้งการกระจายฐานการผลิตและการให้บริการสู่ภูมิภาคเพื่อลดความเหลื่อมล้ำซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดการพัฒนา แผนงาน และโครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการ และยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อให้

การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนา ๑๐ ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๖๐)

๑. ยุทธศาสตร์ที่ ๑

การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับตลาดแรงงาน เนื่องจากประชากรของไทยมีจำนวนลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นต้นมา ส่งผลต่อการขาดแคลนแรงงานในภาวะที่ผลิตภาพแรงงานไทยยังต่ำ อันเนื่องมาจากปัญหาคุณภาพแรงงาน ความล่าช้าในการพัฒนาเทคโนโลยี และปัญหาการจัดการแรงงาน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการสร้างรายได้และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนไทยมีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขภาพที่ดีขึ้น คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้นรวมทั้งสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น ด้วยแนวทางพัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะความรู้และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ส่งเสริมแรงงานให้มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพที่เป็นไปตามความต้องการของตลาดงาน ซึ่งภาครัฐมีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบฐานข้อมูลความต้องการและการผลิตกำลังคนโดยเป็นการดำเนินการแบบบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสอดคล้องกับทิศทางตลาดงานในอนาคต พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๒. ยุทธศาสตร์ที่ ๒

การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม มีความเชื่อมโยงในทุกมิติของการพัฒนาทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการพัฒนาภูมิภาคและเมือง และการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินการยกระดับคุณภาพการบริการทางสังคมให้มีความครอบคลุมและทั่วถึง มุ่งเน้นการพัฒนาเพิ่มทักษะแรงงานและการใช้นโยบายเพื่อสนับสนุนให้เรื่องของการสร้างรายได้และเพิ่มผลิตภาพแรงงานให้สูงขึ้น และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม อาทิ การสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคม การพัฒนาองค์การการเงินฐานรากและการเข้าถึงเงินทุนเพื่อสร้างอาชีพ รวมถึงการเข้าถึงปัจจัยการผลิต คุณภาพดีที่มีราคาเป็นธรรม เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ประชาชน มุ่งลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน แก้ไขปัญหาความยากจน เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมของภาครัฐ รวมทั้งเพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น ซึ่งมีแนวทางการพัฒนา คือ เพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรให้สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐ และมีอาชีพที่เหมาะสมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อประกอบอาชีพและยกระดับรายได้โดยกำหนดนโยบายการคลังเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มคนที่มีรายได้น้อยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ด้วยการเพิ่มการจัดเก็บภาษีจากฐานทรัพย์สิน และปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมถึงการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งการเงิน โดยพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน การสนับสนุนศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน การส่งเสริมการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายอุตสาหกรรมพร้อมกับสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษา รวมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่นและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ มีความจำเป็นต้องมีการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลกับการจัดบริการภาครัฐ โดยเชื่อมโยงฐานข้อมูลของหน่วยงานราชการทั้งหมดและร่วมใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูลเพื่อให้สามารถระบุประชากรกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

๓. ยุทธศาสตร์ที่ ๓

การสร้าง ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ให้มีความสำคัญในการบริหารเศรษฐกิจมหภาคให้มีเสถียรภาพ เพิ่มประสิทธิภาพภาคการเงิน และดูแลวินัยทางการเงินการคลังควบคู่กับการดำเนินยุทธศาสตร์สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจรายสาขาทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ เพื่อให้เศรษฐกิจเติบโตได้ตามศักยภาพ และมีเสถียรภาพ ภาคส่งออก มีการพัฒนาจนสามารถขยายตัวและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ผลิตภาพการผลิตของประเทศเพิ่มขึ้น การลงทุนภาครัฐและเอกชนมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมาจากความร่วมมือกันมากขึ้น ประชาชนและผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้น และประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจสูงขึ้น รวมไปถึงเน้นในด้านเศรษฐกิจรายสาขาให้มีการเติบโตอย่างเข้มแข็ง ด้วยการขับเคลื่อนผ่านการพัฒนาใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เข้มข้นมากขึ้น การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล การพัฒนาและยกระดับคุณภาพของกำลังคน และความคิดสร้างสรรค์ในการขยายฐานเศรษฐกิจและฐานรายได้ใหม่ควบคู่กับการเพิ่มผลิตภาพทางการผลิต ตลอดจนพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อกระจายโอกาสเศรษฐกิจให้คนในชุมชนและท้องถิ่นและแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ โดยมีแนวทางในการพัฒนาดังนี้

๓.๑ การพัฒนาด้านการคลัง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดแผนงานโครงการ การจัดสรรงบประมาณ การบริหารและการตรวจสอบกระบวนการงบประมาณของประเทศ ให้สามารถสนับสนุนการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจและลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้งบประมาณสามารถตอบสนองการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์การพัฒนาในมิติต่าง ๆ

๓.๒ การพัฒนาภาคการเงิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเงินและสถาบันการเงินทั้งในตลาดเงินและตลาดทุนให้สามารถสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ พร้อมกับช่วยสนับสนุนการดำเนินมาตรการทางการคลังให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลทางการเงินของผู้ใช้บริการเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน รวมถึงสนับสนุนให้มีการศึกษาเชิงลึกเพื่อกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและสนับสนุนให้นำไปสู่การเป็นเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบโครงข่ายอย่างทั่วถึงและครอบคลุมทั่วประเทศ

๔. ยุทธศาสตร์ที่ ๔

การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นที่การรักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติ การสร้างความมั่นคงด้านน้ำและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพ การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษ และลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ การเพิ่มประสิทธิภาพการลดก๊าซเรือนกระจกและขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจากสาธารณภัย ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ การใช้ประโยชน์จากทุนธรรมชาติควรคำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัวด้วยการรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม พร้อมกับสนับสนุนแนวทางการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ อาทิ การพัฒนาระบบการจัดการพื้นที่อนุรักษ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนที่มีบทบาทโดดเด่นในด้าน การอนุรักษ์ รวมถึงปรับปรุงกฎหมายและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเมืองเพื่อรองรับการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อาทิ ส่งเสริมการผลิตและการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยใช้มาตรการทางการเงินและการคลังเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการ โดยพัฒนาขีดความสามารถและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ชีวภาพของท้องถิ่น ทั้งนี้การดำเนินงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการในทุกด้านที่เกี่ยวข้อง

๕. ยุทธศาสตร์ที่ ๕

การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน มุ่งเน้นในด้านการปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศ สังคมมีความสมานฉันท์ ประชาชนมีส่วนร่วมป้องกันแก้ไขปัญหาความมั่นคง ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงการมีโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้เพิ่มขึ้น ประเทศไทยมีความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงกับนานาประเทศในการป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติมีความพร้อมต่อการรับมือภัยคุกคามทั้งภัยคุกคามทางทหารและภัยคุกคามอื่น ๆ และแผนงานด้านความมั่นคงมีการบูรณาการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงมีผลกระทบอย่างมีนัยยะสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งมีส่วนในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารนโยบายด้านความมั่นคงและนโยบายทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความเป็นเอกภาพ โดยมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ ส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศด้านความมั่นคง เพื่อบูรณาการความร่วมมือกับมิตรประเทศเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติ ซึ่งเป็นการดำเนินความสัมพันธ์กับต่างประเทศเพื่อนำไปสู่การเอื้อต่อการส่งเสริมและรักษาผลประโยชน์และการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมถึงพัฒนาระบบการเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลด้านไซเบอร์ให้มีความมั่นคงปลอดภัย

๖. ยุทธศาสตร์ที่ ๖

การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพตมิชอบ และธรรมาภิบาล ในสังคมไทย การพัฒนาจึงเร่งไปที่การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง โดยมุ่งเน้นในเรื่องการลดสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐให้โปร่งใสมีประสิทธิภาพ มีผู้รับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นธรรม ประชาชนมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจ และแบ่งภารกิจรับผิดชอบตามความเหมาะสมระหว่าง ส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น รวมทั้งประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจของประเทศ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปรับคะแนนดัชนีการรับรู้ การทุจริตให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น และการลดจำนวนการดำเนินคดีกับผู้มิได้กระทำความผิด โดยมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ ปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ และสร้างกลไกในการติดตามตรวจสอบการเงินการคลังภาครัฐ เพื่อให้การจัดสรรและการใช้จ่ายมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเวลา เกิดความเสมอภาค พร้อมกับลดความเหลื่อมล้ำ มีกลไกและช่องทางให้ประชาชนและภาคเอกชนเข้าถึงข้อมูล

๗. ยุทธศาสตร์ที่ ๗

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่เป็น ปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการกระจายความเจริญของเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีผลต่อการยกระดับ คุณภาพชีวิตของประชาชน มุ่งเน้นการเพื่อรองรับการขยายเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจหลักลดความเข้ม ของการใช้พลังงานและลดต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศ การพัฒนาระบบขนส่งทางรางและทางน้ำ เพื่อเป็นการเพิ่มปริมาณในการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง และขยายขีด ความสามารถในการรองรับปริมาณผู้โดยสารของท่าอากาศยานในกรุงเทพมหานคร และท่าอากาศยาน ในภูมิภาค การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านโลจิสติกส์ และการอำนวยความสะดวกทางการค้า การพัฒนาด้านพลังงานเพื่อเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย และลดการพึ่งพาก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้า การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและการพัฒนาด้าน สาธารณูปการ โดยมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่งเพื่อเชื่อมโยง การเดินทางและขนส่งสินค้าในประเทศ โดยจะสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ พร้อมกับ ก่อให้เกิดการกระจายความเจริญจากกรุงเทพมหานครไปยังเมืองหลักในภูมิภาค ตลอดจนพัฒนา เศรษฐกิจดิจิทัล เพื่อพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศให้ทั่วถึงและ มีประสิทธิภาพให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึง และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ให้แก่ผู้ประกอบการนำไปสู่การปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำธุรกิจให้เป็นระบบดิจิทัล อาทิ การชำระเงิน แบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) เป็นต้น

๘. ยุทธศาสตร์ที่ ๘

การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม เน้นในการเพิ่มความเข้มแข็ง ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ และการเพิ่มความสามารถในการประยุกต์ใช้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อยกระดับความสามารถการแข่งขันของภาค การผลิตและบริการ และคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งการดำเนินงานมีความจำเป็นต้องมีความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่เป้าหมาย โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงและนำเทคโนโลยีไปใช้ให้กับเกษตรกรรายย่อย วิสาหกิจชุมชน

และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และที่มุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ พัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี ด้วยการส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีบทบาทหลักด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีและร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนานวัตกรรม รวมถึงเร่งสร้างความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเต็มศักยภาพของภาครัฐ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ตลอดจนการพัฒนาแพลตฟอร์มบริการพื้นฐาน และการพัฒนาแอปพลิเคชันหน่วยงานภาครัฐให้สามารถใช้งานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

๙. ยุทธศาสตร์ที่ ๙

การพัฒนาระดับภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ การพัฒนามุ่งเน้นที่การลดช่องว่างของรายได้ระหว่างภูมิภาคในประเทศและเกิดการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมมากขึ้น การเพิ่มจำนวนเมืองศูนย์กลางของจังหวัดเป็นเมืองนำอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคมพื้นที่ฐานเศรษฐกิจหลักมีระบบการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการเพิ่มมูลค่าการลงทุนในพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายความเจริญและโอกาสทางเศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาคอย่างทั่วถึงมากขึ้น เพื่อพัฒนาเมืองศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองนำอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มเพื่อพัฒนาและฟื้นฟูพื้นที่ฐานเศรษฐกิจหลักให้ขยายตัวอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และเพื่อพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ให้สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาในพื้นที่อย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ พัฒนาภาคเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กระจายตัวอย่างทั่วถึง ด้วยการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและความยั่งยืน มีธุรกิจบริการต่อเนื่องกับการท่องเที่ยวบริการสุขภาพและการศึกษาที่ได้มาตรฐาน รวมทั้งผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง และยกระดับรายได้จากการท่องเที่ยวให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง และกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่พื้นที่เชื่อมโยงรวมทั้งชุมชนและท้องถิ่นอย่างทั่วถึงด้วยการส่งเสริมและพัฒนาการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

๑๐. ยุทธศาสตร์ที่ ๑๐

ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา เพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการกระจายความเจริญในการพัฒนาชุมชนจังหวัดและเมืองตามแนวระเบียงเศรษฐกิจรวมถึงพื้นที่เชื่อมโยงอื่นภายในประเทศ การพัฒนามุ่งเน้นในด้านการสร้างเครือข่ายในการเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจที่ครอบคลุมเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพ การเพิ่มระบบห่วงโซ่มูลค่าในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยเป็นฐานเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนที่สำคัญในภูมิภาคอนุภูมิภาค อาเซียน และเอเชีย รวมทั้งมีการพัฒนาส่วนขยายจากแนวระเบียงเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคให้ครอบคลุมภูมิภาคอาเซียนเอเชียตะวันออก และเอเชียใต้ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาที่สำคัญทั้งในระดับ โดยมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ พัฒนาและส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ การบริการ และการลงทุนที่โดดเด่นในภูมิภาค

สรุปว่า หากมองในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ที่มุ่งเน้นในการเพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งมีเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในการสร้างเม็ดเงินหมุนเวียนในประเทศ

มากขึ้น รวมถึงเป็นส่วนในการกระจายรายได้ลงสู่แหล่งชุมชนและการกระจายรายได้ไปสู่เศรษฐกิจฐานราก

นโยบายการเงินและนโยบายการคลัง

๑. นโยบายการเงิน

คือ นโยบายที่มีเป้าหมายสูงสุดเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจให้สามารถขยายตัวและรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ในระยะยาวอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของธนาคารกลางของแต่ละประเทศเพื่อควบคุมปริมาณเงินทั้งระบบให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมในภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถแบ่งนโยบายการเงินเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑.๑ นโยบายการเงินแบบขยาดตัว (Restrictive Monetary Policy) เป็นลักษณะของนโยบายการเงินที่ธนาคารกลางใช้ในการขยายปริมาณเงินเพื่อให้เกิดการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจ ซึ่งจะดำเนินการในช่วงที่เศรษฐกิจอยู่ในภาวะตกต่ำ อาทิ การซื้อขายหลักทรัพย์ หรือพันธบัตรของธนาคารกับภาคเอกชน เพื่อปล่อยเม็ดเงินให้เกิดการหมุนเวียนเข้าสู่ระบบและส่งผลให้เกิดการหมุนเวียนปริมาณเงินในระบบมากขึ้น ทั้งในด้านการลงทุนและการบริโภคที่เพิ่มมากขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเพื่อเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ธนาคารกลางคิดจากธนาคารพาณิชย์ ซึ่งมีผลทำให้เงินสดที่สำรองของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น และส่งผลให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเช่นกัน

๑.๒ นโยบายการเงินแบบผ่อนคลาย (Easy Monetary Policy) เป็นในลักษณะของนโยบายการเงินที่ช่วยเหลือเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้มีการฟื้นตัวขึ้น จากภาวะเศรษฐกิจซบเซาอันเนื่องมาจากการลงทุน การผลิต และการใช้จ่ายในภาคเอกชนหรือประชาชนอยู่ในระดับต่ำ ด้วยการใช้อุปกรณ์ทางการเงินต่าง ๆ การใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายควรมีผลให้ค่าเงินอ่อนลง ซึ่งจะช่วยให้การกระตุ้นการส่งออกและชะลอการนำเข้า ซึ่งจะมีผลเชื่อมโยงต่อความต้องการสินค้าและบริการในระดับราคาในประเทศมากขึ้น

นโยบายการเงินของไทยสามารถแบ่งได้เป็น ๓ ช่วงคือ

๑. การผูกค่าเงินบาทกับทองคำเงินสกุลอื่นหรือกับตะกร้าเงิน (Pegged Exchange Rate) เกิดขึ้นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ (มิถุนายน ๒๕๔๐) โดยใช้วิธีผูกค่าเงินไว้กับทองคำก่อนที่จะเปลี่ยนไปผูกค่าเงินบาทกับสกุลอื่นและเปลี่ยนไปใช้ระบบผูกค่าเงินบาท ซึ่งอัตราแลกเปลี่ยนที่คงที่ช่วยสนับสนุนการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพ

๒. การกำหนดเป้าหมายทางการเงิน (Monetary Targeting) ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๐ - พฤษภาคม ๒๕๔๓ ได้เปลี่ยนแปลงการกำหนดทิศทางทางการเงินโดยอิงกับกรอบการจัดการโปรแกรมกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศเพื่อให้ความสอดคล้องระหว่างนโยบายการเงิน นโยบายการคลัง เพื่อเกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจและระดับราคาที่กำหนดไว้ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถกำหนดเป้าหมายทางการเงินเป็นรายไตรมาสและรายวันในการปรับสภาพคล่องและอัตราดอกเบี้ยในระบบการเงิน เพื่อมิให้มีการเปลี่ยนแปลงและผันผวนมากเกินไป

๓. การกำหนดเป้าหมายเงินเฟ้อ (Flexible Inflation Targeting) ระหว่างช่วง ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ – ปัจจุบัน ด้วยการพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระบบการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเมื่อประเทศไทยออกจากโปรแกรมกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงต้องกำหนดทิศทางนโยบายการเงินใหม่ตามกรอบเป้าหมายเงินเฟ้อแบบยืดหยุ่น (Flexible Inflation Targeting) เพื่อรักษาเสถียรภาพของระดับราคา และดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน

การดำเนินนโยบายการเงินของไทยโดยการกำหนดเป้าหมายเงินเฟ้อ เพื่อการรักษาเสถียรภาพราคาเป็นเป้าหมายหลักควบคู่กับการดูแลการเติบโตทางเศรษฐกิจและการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินประเทศ โดยมีความเกี่ยวข้องกับปริมาณเงิน อัตราแลกเปลี่ยน และอัตราดอกเบี้ย ซึ่งการปรับลดหรือเพิ่มปริมาณเงินนั้นมีผลต่อค่าเงินแข็งค่าและอ่อนค่า โดยการดำเนินการนโยบายการเงินเป็นการป้องกันความเปราะบางต่อเสถียรภาพระบบการเงินของประเทศ

๒. นโยบายการคลัง

คือ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายของรัฐบาลหรือการใช้งบประมาณของรัฐบาล ตลอดจนหนี้สาธารณะของรัฐบาล และมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการหารายได้ของรัฐบาลจากการเก็บภาษีอากร ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการจัดสรรทรัพยากรของชาติ การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ เพื่อให้เศรษฐกิจบรรลุเป้าหมายทางด้านเศรษฐกิจมหภาค ซึ่งจะเป็นการดำเนินการเพื่อกระตุ้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และลดความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ อาทิ การเพิ่มระดับการจ้างงาน การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งเครื่องมือของนโยบายการคลังประกอบด้วย การใช้จ่ายของรัฐบาล การเก็บภาษี และการก่อหนี้สาธารณะ สามารถแบ่งนโยบายการคลังเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๒.๑ นโยบายการคลังแบบไม่ได้ตั้งใจหรือแบบอัตโนมัติ (Non-Discretionary Fiscal Policy or Build-in Stabilizer) คือ การดำเนินนโยบายการคลังที่มีผลทำให้รายได้ภาษีอากร และรายจ่ายของภาครัฐมีผลต่อความผันแปรที่ช่วยในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งการดำเนินมาตรการด้านการคลังจำช่วยปรับรายได้ภาษีอากรและรายจ่ายของรัฐบาล รวมถึงช่วยทำให้งบประมาณของรัฐบาลเกินดุลในยามที่ภาวะเศรษฐกิจรุ่งเรือง อีกทั้งยังช่วยรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ แต่อย่างไรก็ตามในช่วยที่เศรษฐกิจอยู่ในภาวะตกต่ำทำให้งบประมาณของภาครัฐขาดดุล

๒.๒ นโยบายการคลังแบบตั้งใจ (discretionary fiscal policy) เป็นการดำเนินนโยบายที่รัฐบาลมีเป้าหมายในการดำเนินการตามแผนเพื่อดำเนินการทางด้านรายได้หรือด้านรายจ่าย เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรายได้ภาษีอากรหรือเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านรายจ่ายของรัฐบาล อาทิ การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษี การยกเลิกการเก็บภาษี และการยกเลิกโครงการการลงทุนของรัฐบาลในบางโครงการ เป็นต้น

นโยบายการคลังในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจสามารถจำแนกได้ ๓ รูปแบบ ดังนี้

๑. นโยบายการคลังแบบขยายตัว (expansionary fiscal policy) เป็นนโยบายการคลังที่รัฐดำเนินการมาตรการเพื่อต้องการเพิ่มการใช้จ่ายและลดภาษีเพื่อให้ประชาชนมีการใช้จ่ายมากขึ้น

เมื่อเกิดเศรษฐกิจอยู่ในภาวะตกต่ำ หรือในช่วงที่เศรษฐกิจกำลังประสบปัญหาฝืด ซึ่งส่งผลให้ความต้องการรวมของประเทศสูงขึ้นและมีผลต่อรายได้ประชาชาติโดยรวม

๒. นโยบายการคลังแบบหดตัว (Contractionary Fiscal Policy) เป็นนโยบายการคลังที่ลดรายจ่ายของภาครัฐและเพิ่มอัตราภาษีสูงขึ้น รัฐบาลจะดำเนินการเมื่อเศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวมากเกินไป หรือในช่วงที่เกิดภาวะเงินเฟ้อ โดยเป็นการดำเนินการเพื่อให้ประชาชนบริโภคลดลง และการลงทุนลดลง ซึ่งส่งผลต่อรายได้ประชาชาติลดลง

๓. นโยบายการคลังแบบเป็นกลาง (neutral Fiscal policy) เป็นการดำเนินนโยบายการคลังที่รัฐบาลเพิ่มรายจ่ายภาครัฐและเก็บภาษีในสัดส่วนเท่า ๆ กัน การดำเนินนโยบายการคลังแบบเป็นกลางไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของรายได้ประชาชาติและไม่มีผลต่อค่าใช้จ่ายรวมของประเทศ

การดำเนินนโยบายการเงินและการคลัง มีเป้าหมายหลักเช่นเดียวกันคือ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในระยะยาว โดยการดำเนินนโยบายการคลังนั้น มีผลกระทบต่อการลงทุน ระดับการผลิต ระดับการจ้างงาน และรายได้ประชาชาติ ซึ่งหากการดำเนินการมีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจที่มีความเจริญเติบโต รัฐบาลมีความจำเป็นต้องใช้นโยบายการคลังและการเงินเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจบรรลุเป้าหมาย และมีเสถียรภาพของราคา

ทฤษฎีการวิเคราะห์ SWOT Analysis

เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สถานการณ์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ประกอบด้วย การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) (นันทิยา หุตานุกัฏ และณรงค์ หุตานุกัฏ, ๒๕๔๔ : ๑ - ๒๗) หลักการวิเคราะห์ SWOT คือ การวิเคราะห์จากการสำรวจสภาพแวดล้อม ๒ ด้าน ได้แก่สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กรจะช่วยให้ทราบผลการดำเนินการที่เกิดขึ้น รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีแนวทางในการวิเคราะห์ดังนี้

๑. การประเมินสภาพแวดล้อมภายใน โดยวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถภายในเพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร/หน่วยงาน/ประเทศ ได้แก่

๑.๒ จุดแข็ง (Strengths) คือ เป็นผลมาจากปัจจัยที่เกิดจากข้อดีของสถานการณ์ภายในองค์กร/หน่วยงาน/ประเทศ เช่น จุดแข็งด้านการเงิน จุดแข็งด้านบุคลากร เป็นต้น

๑.๒ จุดอ่อน (Weaknesses) คือ จุดอ่อนโดยเป็นปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายใน

๒. การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก ที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจทั้งในและระหว่างประเทศ เช่น อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การงบประมาณ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจทั้งในและระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการดำเนินงาน สภาพแวดล้อมทางสังคม สภาพแวดล้อมทางการเมือง สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมทางสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ได้แก่

๒.๑ โอกาส (Opportunities) คือ เป็นผลจากสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร/หน่วยงาน/ประเทศ ที่เอื้อประโยชน์หรือส่งเสริมเพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาส

๒.๒ อุปสรรค (Threats) คือ เป็นข้อจำกัดหรือสถานการณ์ภายนอกที่ขัดขวางกระบวนการการทำงานที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมภายนอก

ประโยชน์จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis ในแต่ละปัจจัยช่วยให้เกิดความเข้าใจอิทธิพลที่มีผลต่อการดำเนินงานขององค์กร/หน่วยงาน/ประเทศ อย่างไร เพื่อให้สามารถนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปใช้อย่างเป็นประโยชน์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างสำเร็จ นอกจากนี้ ยังทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และส่งผลให้สามารถช่วยทำลายสถานการณ์ที่ขัดขวางการบรรลุความสำเร็จได้ ผลการจากวิเคราะห์ SWOT Analysis ช่วยให้เราสามารถกำหนดกลยุทธ์องค์กร/หน่วยงาน/ประเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทางที่เหมาะสมต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาผลกระทบจากการดำเนินโครงการตามนโยบาย มีดังนี้

สุรีย์ แซ่เบ๊ (๒๕๔๔) ได้ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบการดำเนินนโยบายการคลังของภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย ภาคการผลิต ภาคธุรกิจ ภาครัฐบาล ภาคครัวเรือน และภาคต่างประเทศ ในการศึกษาได้เลือกใช้นโยบายการพักชำระหนี้ ลดภาระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อย และนโยบายประกันราคาพืชผลทางการเกษตรเป็นตัวแทนในการเพิ่มรายจ่ายของรัฐบาล โดยใช้งบประมาณจำนวน ๘,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งการดำเนินนโยบายดังกล่าว ภาคการผลิตมีการผลิตเพิ่มขึ้นมูลค่า ๑๐,๘๖๑.๘๐ ล้านบาท ภาคครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้นมูลค่า ๗,๔๔๖.๑๐ ล้านบาท ภาคธุรกิจมีรายได้เพิ่มขึ้นมูลค่า ๓,๐๕๑.๔๕ ล้านบาทและ Factor GDP เพิ่มขึ้นมูลค่า ๙,๐๔๘.๗๔ ล้านบาท จากการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า นโยบายการประกันราคาพืชผลทางการเกษตรส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจมากกว่านโยบายพักชำระหนี้กับเกษตรกรรายย่อย ซึ่งคิดเป็นมูลค่ารวม ๓๐,๔๐๘.๑๖ ล้านบาท ในขณะที่นโยบายการพักชำระหนี้ ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจมีรายได้เพิ่มขึ้นรวมเพียง ๒๑,๖๖๓.๗๖ ล้านบาท ในการศึกษาของอากาศ กู้เกียรติรัตน์ และ มานะ ลักษณะมีรุโณทัย (๒๕๖๐) ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการลงทุน และการใช้จ่ายภาครัฐบาลในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดตราด โดยใช้แบบจำลองปัจจัยการผลิตและผลผลิตของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า รัฐบาลมีการลงทุนทั้งสิ้น ๔๒๖.๘๘ ล้านบาท ซึ่งงบค่าใช้จ่ายภาครัฐคิดเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๙.๑๔ ล้านบาท ส่งผลให้การลงทุนในประเทศไทยเปลี่ยนแปลงคิดเป็นร้อยละ ๐.๐๒๑๘ จากปีฐาน และรายจ่ายภาครัฐเปลี่ยนแปลงคิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๑๑ จากปีฐาน หากมองในมุมมองมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๐๐๒๗ จากปีฐาน

ชาคร ประพรหม (๒๕๖๑) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของโครงการพัฒนาด่านศุลกากรสะเดาแห่งใหม่ อ.สะเดา จ.สงขลา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดสงขลา เมื่อรัฐบาลจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างด่านสะเดาแห่งใหม่ ด้วยการใช้จ่ายปัจจัยการผลิตและผลผลิต และบัญชีเมตริกซ์สังคม ซึ่งมีการปรับตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตจากปี พ.ศ.๒๕๔๗ เป็นปี พ.ศ.๒๕๕๙ ก่อนนำไปวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น ผลการศึกษา

พบว่า ผลกระทบจากการก่อสร้างด้านสะอาดแห่งใหม่ต่อเศรษฐกิจ แบ่งสถานการณ์จำลองได้ดังนี้ สถานการณ์จำลองที่ ๑ เมื่อรัฐบาลจ่ายชดเชยให้กับเกษตรกรชาวสวนยางและเงินก่อสร้างด้านสะอาดแห่งใหม่เข้าด้วยกันในปี พ.ศ.๒๕๕๙ จะทำให้เศรษฐกิจจังหวัดสงขลาเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๙.๒๙ สถานการณ์จำลองที่ ๒ เมื่อรัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อก่อสร้างด้านศุลกากรสะอาดแห่งใหม่ในปี พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ทำให้เศรษฐกิจเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐๑.๘๔ ซึ่งจากการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายของรัฐบาล ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของจังหวัด

ศุภชัย ศรีสุชาติ (๒๕๕๖) ได้ศึกษาการประเมินผลกระทบจากการปรับนโยบายค่าจ้างขั้นต่ำ ๓๐๐ บาท โดยใช้ข้อมูลที่สำคัญ คือ สภาพการทำงานของประชากร (Labor Force Survey : LFS) และการสำรวจสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือน (Socio - Economic Survey : SES) ผลการศึกษาพบว่า การจ้างงานไม่มีการลดลงหลังออกนโยบาย แต่เมื่อพิจารณาบางกลุ่มอาชีพพบว่า แรงงานในอุตสาหกรรมขนาดเล็ก (แรงงาน ๑ - ๙ คน) มีการปรับตัวน้อยกว่าอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ นอกจากนี้ การกระจายตัวของรายได้เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของแรงงานยังมีความแตกต่างกันมากการเคลื่อนย้ายการลงทุนไปยังประเทศอื่นอาจยังไม่มีผลที่ชัดเจน เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านนั้นได้มีการปรับนโยบายค่าจ้างขั้นต่ำในช่วงเวลาเดียวกันกับไทย ในส่วนของการกระจายได้ต่อเดือนของแรงงานนั้น มีการปรับตัวสูงขึ้น ค่ากลางมีรายได้ประมาณ ๘,๑๐๐ บาทต่อเดือน ซึ่งเป็นค่าจ้างที่สูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำคือ ๗,๘๐๐ บาท ตามที่กำหนด

ทวีป บุตรโพธิ (๒๕๖๑) ศึกษาแนวทางในการกำหนดนโยบายพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการกำหนดนโยบายพัฒนาชุมชน เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยเป็นการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเกี่ยวกับกระบวนการในการเป็นชุมชนเข้มแข็ง ผลการศึกษา จากการวิเคราะห์นโยบายของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์การพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง คือ การดำเนินการเพื่อเกิดนโยบายไปสู่การปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรมในทุกขั้นตอน รวมถึงการจัดตั้งกองทุนหรือกลุ่ม เป็นแนวทางที่ส่งเสริมและสนับสนุนศักยภาพชุมชน ผลักดันให้ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งมีภาวะ มีความเสียสละ และมีความเชื่อมั่นในหลักประชาธิปไตย เพื่อเป็นแบบอย่างให้คนในชุมชน และหนึ่งในความสำเร็จที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ ด้านการเพิ่มรายได้ และการสร้างชุมชนเข้มแข็ง แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินโครงการของภาครัฐ อย่างเป็นทางการดำเนินการข้ามขั้นตอนในบางส่วน ซึ่งเป็นผลให้เกิดผลกระทบในแง่ลบกับการดำเนินโครงการ นอกจากนี้การดำเนินการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง จะเห็นได้ว่าเป็นหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชนซึ่งเป็นหน่วยงานระดับกรม สังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้มีการยุทธศาสตร์ชุมชนตลอดจนดำเนินการฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้

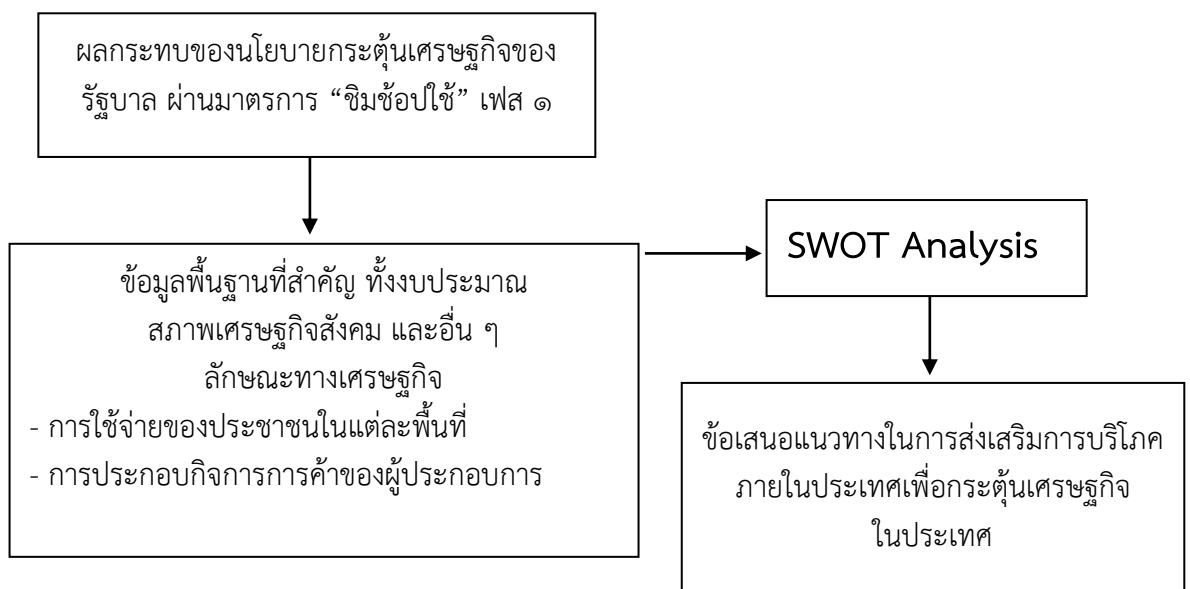
ภักพล รื่นกลิ่น (๒๕๖๑) ศึกษาการวิเคราะห์ SWOT ของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน ขึ้นต้นในจังหวัดตาก ด้วยการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มจำนวน ๒๐ คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อหาศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่า ข้อได้เปรียบของอุตสาหกรรมปาล์มคือ การมีโรงงานสกัดน้ำมันในพื้นที่ และมีสภาพอากาศที่ส่งผลให้มีปริมาณที่ใช้อย่างเพียงพอซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญให้อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันมีศักยภาพในการแข่งขันกับพืชชนิดอื่นได้ อย่างไรก็ตามอุปสรรคที่เกิดขึ้นคือ ปัจจัยด้านอุปสงค์และปัจจัยอุตสาหกรรมอื่น ๆ

ที่เกี่ยวข้องส่งผลให้ราคาปาล์มในภาพรวมตกต่ำ รวมถึงขาดอุตสาหกรรมต่อเนื่องในพื้นที่ ประกอบกับ สภาวะราคาปาล์มน้ำมันในตลาดโลกตกต่ำ เนื่องจากกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปได้ออกข้อมติเรียกร้องให้ ยกเลิกการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพจากน้ำมันพืช ทั้งนี้จึงทำให้เห็นว่าหน่วยงานภาครัฐมีความสำคัญในการ เข้าใจช่วยส่งเสริมในด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีโควต้าเพิ่มเติมในการส่งออก จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การวิเคราะห์ด้วยวิธี SWOT จะช่วยให้สามารถเห็นถึงแนวทางการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค อย่างชัดเจน และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ คือ ผลกระทบของนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ผ่านมาตรการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ เพื่อให้เห็นภาพรวมของการศึกษามีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ ๒ - ๑ กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ตลอดจนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ มีความเชื่อมโยงที่เน้นการพัฒนาประเทศ โดยเห็นได้จากยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันในประเด็นที่ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับเศรษฐกิจให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินการ ซึ่งเชื่อมโยงไปถึงการดำเนินนโยบายของประเทศเพื่อรักษาความเสถียรภาพของเศรษฐกิจให้มีความมั่นคง รวมถึงการดำเนินนโยบายการเงินและการคลัง พบว่ามีเป้าหมายหลักเช่นเดียวกันคือ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในระยะยาว โดยการดำเนินนโยบายการคลังนั้น มีผลกระทบต่อการลงทุน ระดับการผลิต ระดับการจ้างงาน และรายได้ประชาชาติ ซึ่งหากการดำเนินการมีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจที่มีความเจริญเติบโต รัฐบาลมีความจำเป็นต้องใช้นโยบายการคลังและการเงินเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจบรรลุเป้าหมาย และมีเสถียรภาพของราคา

บทที่ ๓

นโยบายมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล

ความเป็นมา

เมื่อประเทศอยู่ในภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว มีการขยายตัวช้าจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในประเทศ ส่งผลต่อความไม่มั่นใจในการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของภาคเอกชน การลงทุนลดลงถึงขั้นหยุดชะงัก รัฐบาลจึงมีความจำเป็นต้องอัดฉีดเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจด้วยการเพิ่มการใช้จ่ายของภาครัฐ (Government Expenditure) ให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดกำลังซื้อของภาคเอกชนมากขึ้น โดยเป็นดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ของเคนส์เซียน (Keynesian) เนื่องจากหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ (๑๙๑๔-๑๙๑๘) เศรษฐกิจหลายประเทศอยู่ในภาวะถดถอย และชะลอตัวก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานจำนวนมาก เป็นผลให้เศรษฐกิจโลกตกต่ำ นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ ชื่อ จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) ได้เสนอทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับการจ้างงาน ดอกเบี้ย และเงินตรา ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ครั้งสำคัญ โดยเฉพาะในด้านเศรษฐศาสตร์มหภาคที่มีการปฏิรูปทฤษฎีเงินตรา และบทบาทของรัฐบาลในทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัวหรือแบบขาดดุลเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ เคนส์ได้เสนอว่า อุปสงค์มีผล (Effective Demand) ต่อจากจ้างงาน เนื่องจากการใช้จ่ายบริโภคของครัวเรือน การใช้จ่ายการลงทุนของภาคธุรกิจและรัฐบาล รวมทั้งรายได้จากการส่งออกสุทธิ เป็นปัจจัยสำคัญต่อการกำหนดการจ้างงานผลผลิตและรายได้ประชาชาติระยะสั้น โดยผ่านการทำงานของตัวทวีคูณ ซึ่งทำให้เกิดดุลยภาพในระบบเศรษฐกิจที่ไม่จำเป็นต้องมีการจ้างงานเต็มที่ แต่เป็นอาจเป็นการว่างงานแบบไม่สมัครใจเกิดขึ้น ในทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของเคนส์นั้น สามารถใช้ได้กับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจมหภาคโดยทั่วไปได้ โดยเฉพาะในด้านการกำหนดผลผลิตรายได้ประชาชาติดุลยภาพทั้งที่มีการจ้างงานเต็มที่ (Full Employment Equilibrium) และที่มีการว่างงานแบบไม่สมัครใจ (Unemployment Equilibrium)

แนวคิดและทฤษฎีของเคนส์มีอิทธิพลต่อการวางนโยบายเศรษฐกิจมหภาค จากการพิจารณาถึงการวิเคราะห์ทางด้านอุปสงค์มวลรวมซึ่งให้ความสำคัญกับการใช้นโยบายการลงทุนของเอกชน การใช้จ่ายของภาครัฐบาล การใช้จ่ายการบริโภค และความช่วยเหลือจากต่างประเทศ การใช้นโยบายงบประมาณขาดดุลทางการคลัง และการขยายตัวของส่งออก เป็นนโยบายและเครื่องมือสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจ และมีผลเพิ่มผลผลิตและการจ้างงานมากขึ้นของแต่ละประเทศ เคนส์ ได้เห็นว่าประสิทธิภาพของนโยบายการเงินและการคลัง ว่านโยบายการคลังจะมีประสิทธิภาพมากกว่านโยบายการเงินเมื่อประเทศตกอยู่ในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ อันเนื่องมาจากการใช้จ่ายภาครัฐบาล มีผลโดยตรงต่อการอัดฉีดรายจ่ายเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ และจะมีผลมากยิ่งขึ้น หากตัวทวีคูณมีค่าจำนวนมาก นำไปสู่สภาวะการจ้างงานที่เต็มที่และส่งผลต่อรายได้หรือผลผลิตที่เพิ่มขึ้น

นโยบายสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

นโยบายที่มีผลต่อการสร้างการเจริญเติบโตในทางเศรษฐกิจ มีรายละเอียดดังนี้

๑. นโยบายการลดอัตราภาษี ซึ่งเป็นการดำเนินนโยบายเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการ เพื่อให้ก่ออุปสงค์ในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ส่งผลไปสู่ผลประกอบการที่เพิ่มขึ้น ซึ่งการลดภาษีให้แก่ผู้ประกอบการและผู้ประกอบการยังส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง นำไปสู่การขยายการผลิตและการลงทุน และนำไปสู่การขยายตัวของรายได้ประชาชาติ

๒. นโยบายกระตุ้นการใช้จ่ายในระดับรากหญ้า เป็นนโยบายเพื่ออัดฉีดเม็ดเงินเข้าสู่ครัวเรือนหรือชุมชนโดยตรง เพื่อให้นำไปสู่การขยายตัวของผลผลิตและการจ้างงานในระดับรากหญ้า ซึ่งเป็นการกระตุ้นการขยายตัวของรายได้ในท้องถิ่น ซึ่งจะมีผลให้ตัวทวีคูณมีค่าเพิ่มขึ้น

นโยบายกระตุ้นทางการคลัง

นโยบายกระตุ้นทางการคลังเป็นนโยบายเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของรัฐบาลในด้านการใช้จ่ายเงินเข้าระบบเศรษฐกิจ หรือเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการพยุงเศรษฐกิจเพื่อไม่ให้เข้าสู่ภาวะถดถอยหรือเรียกอีกอย่างคือ ฟันฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจ

นโยบายกระตุ้นทางการคลังสามารถจำแนกได้เป็น ๒ แนวทางหลัก ดังนี้

๑. กระตุ้นการเติบโตที่มากกว่าหรือการกระจายอย่างทั่วถึง (Growth Versus Distribution) เป็นเน้นการดำเนินการในระยะสั้นเพื่อให้เกิดการกระตุ้นได้อย่างทั่วถึง โดยมุ่งเน้นไปที่กลุ่มผู้บริโภคที่มีรายได้ที่มีแนวโน้มจะใช้จ่ายสูง และมีทรัพย์สิน

๒. กระตุ้นการเติบโตในระยะสั้นหรือระยะยาว (Short-term Versus Long-Term) เป็นการดำเนินนโยบายที่มีการกระจายสวัสดิการให้ทั่วถึงไปยังทุกกลุ่มทุกระดับรายได้ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของนโยบายกระตุ้นทางการคลังหลัก ๆ ออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๒.๑ นโยบายคืนภาษีรายได้บุคคลธรรมดา (Income Tax Rebate) เป็นในลักษณะนโยบายในการคืนเงินภาษีให้แก่บุคคลธรรมดาหรือครัวเรือนในประเทศ ทั้งนี้การดำเนินนโยบายไม่ควรมีการคาดการณ์ล่วงหน้ามาก่อนเพื่อไม่ให้เกิดปรับเปลี่ยนการบริโภคและออม

๒.๒ นโยบายคืนภาษีอุปโภคบริโภคทั่วไป (Consumption Tax Rebate) คือ การคืนภาษีสินค้าอุปโภคและบริโภค ซึ่งเป็นนโยบายที่สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจได้ เนื่องจากมีกลไกที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายบริโภคเพื่อที่จะให้ได้ภาษีเงินคืน ซึ่งเป็นนโยบายรัฐบาลไทยได้ดำเนินผ่านมาตรการบ่อยครั้ง เช่น ซ้อปช่วยชาติ เป็นต้น

๒.๓ นโยบายคืนภาษีสินค้าคงทน (Durable Goods tax rebate) สินค้าคงทน เช่น รถยนต์ เป็นต้น โดยมาตรการที่เกิดขึ้นบ่อย คือ การคืนภาษีรถยนต์ เนื่องจากอุปสงค์รถยนต์มีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการเติบโตของเศรษฐกิจโดยรวม

ทั้งนี้ มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ อาทิ นโยบายซ้อปช่วยชาติ บ้านหลังแรก รถคันแรก บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ถือเป็นมาตรการกระตุ้นทางการคลังรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นมาตรการในการพยุงระบบเศรษฐกิจไทยในช่วงภาวะเปราะบาง

มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ

การกระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดความเสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถวัดได้จากปัจจัย ดังนี้ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ได้แก่ การเติบโตของการบริโภค การท่องเที่ยว การส่งออก เป็นต้น อัตราเงินเฟ้อและอัตราการว่างงานอยู่ในระดับต่ำ อัตราส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ที่อยู่ในเกณฑ์ดี มีดุลทางการค้าที่เป็นบวก และมีเงินสำรองสูง (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, ๒๕๖๒)

มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ปี พ.ศ.๒๕๖๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและบรรเทาภาระค่าครองชีพให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยและเกษตรกรรายย่อยให้สามารถดำรงชีพได้ในภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว รวมถึงส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลในการเกิดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ประกอบด้วย ๔ ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

๑. มาตรการบรรเทาภาระค่าครองชีพผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐและกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วย ๔ โครงการ ได้แก่

- ๑.๑ มาตรการพุงการบริโภคของผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ
- ๑.๒ มาตรการมอบเงินช่วยเหลือสำหรับผู้สูงอายุที่ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ
- ๑.๓ มาตรการช่วยเหลือการเลี้ยงดูบุตรแก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่ได้รับสิทธิภายใต้โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด
- ๑.๔ มาตรการพักชำระหนี้เงินต้นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ค้างค้ำกับสถาบันการเงิน

๒. มาตรการเพื่อบรรเทาภาระค่าครองชีพสำหรับเกษตรกรผู้ประสบภัยแล้ง ปี พ.ศ.๒๕๖๒ และเกษตรกรรายย่อย เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากภาระหนี้สินของผู้ประสบภาวะวิกฤตภัยแล้ง และลดต้นทุนการผลิตให้เกษตรกรรายย่อย ประกอบด้วย ๓ โครงการ ได้แก่

- ๒.๑ โครงการลดดอกเบี้ยเงินกู้
- ๒.๓ โครงการขยายเวลาชำระหนี้เงินกู้
- ๒.๓ โครงการสนับสนุนต้นทุนการผลิตให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี ปีการผลิต ๒๕๖๒/๖๓

๓. มาตรการเพื่อกระตุ้นการบริโภคและการลงทุนภายในประเทศ เพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายในภาคการท่องเที่ยว และส่งเสริมการลงทุนของ SMEs และภาคเอกชนผ่านมาตรการทางการเงินและมาตรการทางภาษี ประกอบด้วย ๔ โครงการ ได้แก่

- ๓.๑ มาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศ “ชิมช้อปใช้”
- ๓.๒ โครงการสนับสนุน SMEs รายย่อย
- ๓.๓ โครงการค้ำประกันสินเชื่อ Portfolio Guarantee Scheme ระยะที่ ๘ (PGS๘) และ ๔) มาตรการภาษีเพื่อกระตุ้นการลงทุนภาคเอกชน

๔. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณและมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อติดตามเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณและงบลงทุนของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งเร่งรัดติดตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจให้เป็นไปตามเป้าหมาย

มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ปี พ.ศ.๒๕๖๒ ระยะที่ ๒ เชื่อมโยงจากการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ปี พ.ศ.๒๕๖๒ ประกอบด้วย ๔ มาตรการ ดังนี้

๑. มาตรการส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศ “ชิมช้อปใช้” หรือ “ชิมช้อปใช้ เฟส ๒” โดยกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการใช้จ่ายทาง G-Wallet ผู้ที่ลงทะเบียนรับสิทธิ์จะได้รับวงเงินสนับสนุนสำหรับการใช้จ่ายจำนวน ๑,๐๐๐ บาท และหากใช้จ่ายไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท จะได้รับเงินชดเชยร้อยละ ๑๕ (เงินชดเชยไม่เกิน ๔,๕๐๐ บาท) ประชาชนสามารถใช้ได้ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

๒. มาตรการลดภาระให้กับผู้ซื้อที่อยู่อาศัย (มาตรการลดภาระฯ) ด้วยการลดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนการโอนจากเดิมร้อยละ ๒ เหลือร้อยละ ๐.๐๑ และการจดทะเบียนการจำนองสังหาริมทรัพย์จากเดิมร้อยละ ๑ เหลือร้อยละ ๐.๐๑

๓. มาตรการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) (มาตรการสินเชื่อฯ) เน้นการสนับสนุนค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนการโอนและการจดจำนอง รวมถึงการสนับสนุนสินเชื่อที่อยู่อาศัยในราคาซื้อขายไม่เกิน ๓ ล้านบาทต่อหน่วย โดยให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ราคาพิเศษและเงื่อนไขผ่อนปรน

๔. มาตรการเร่งรัดการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายด้านการฝึกอบรม สัมมนา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ เพื่อให้มีเม็ดเงินเกิดขึ้นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม สัมมนา เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง

นโยบายมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล

มาตรการการกระตุ้นเศรษฐกิจทางการคลังเป็นเครื่องมือสำหรับรัฐบาลในการพยุงเศรษฐกิจไม่ให้เข้าสู่ภาวะถดถอย โดยที่ผ่านมารัฐบาลไทยได้ใช้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจหลายโครงการ อาทิ บ้านหลังแรก รถคันแรก ช้อปช่วยชาติ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ นโยบายท่องเที่ยวลดหย่อนภาษี นโยบายซื้อสินค้าเพื่อการศึกษาและอุปกรณ์กีฬาลดหย่อนภาษี ซื้อสินค้า OTOP ลดหย่อนภาษี ซื้อ e-Book หรือหนังสือลดหย่อนภาษี ซื้อบ้านหรือคอนโดหลักแรกลดหย่อนภาษี และมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนภาษีอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ซึ่งในแต่ละมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจมีต้นทุนมาจากงบประมาณแผ่นดิน อีกทั้งเป็นมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจยังเป็นนโยบายในด้านการลดหย่อนภาษีและการให้เงินสนับสนุนการซื้อสินค้าเพื่ออุปโภค บริโภค เป็นส่วนใหญ่ การออกแบบมาตรการจึงจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายให้มีความเหมาะสมและมีความคุ้มค่ากับผลที่ตอบกลับหลังการดำเนินมาตรการแล้วเสร็จ

สำหรับมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลนำโดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๕๘ ได้ออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยมี ม.ร.ว. ปรีดียาศร เทวกุล เป็นหัวหน้าทีมเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นมาตรการกระตุ้นเกี่ยวกับด้านการเกษตร ผู้มีรายได้น้อย และผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สามารถสรุปมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจได้ดังนี้

๑. มาตรการเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้มีรายได้น้อย โดยเป็นการให้เงินช่วยเหลือค่าต้นทุนการผลิตให้แก่ชาวนาจำนวนไร่ละ ๑,๐๐๐ บาท ครั้วเรือนละไม่เกิน ๑๕ ไร่ โดยมีวงเงินจำนวน ๔๕,๐๐๐ ล้านบาท

๒. แนวทางพัฒนาทางพาราทั้งระบบ เป็นการสนับสนุนการให้สินเชื่อแก่สถาบันเกษตรกรรวบรวม ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท และแปรรูปยาง ๕,๐๐๐ ล้านบาท มีวงเงินในการดำเนินโครงการจำนวน ๑๕,๐๐๐ ล้านบาท

๓. การแก้ไขปัญหาทางพาราในโครงการต่าง ๆ ตามมติการประชุมคณะกรรมการนโยบายยางแห่งชาติ (กนย.) ได้แก่

๓.๑ โครงการมูลภัณฑ์กันชนเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายาง โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นหน่วยงานในการสำรองจ่ายโดยมีวงเงินกู้จำนวน ๖,๐๐๐ ล้านบาท

๓.๒ โครงการชดรายได้แก่เกษตรกรชาวสวนยาง ไร่ละ ๑,๐๐๐ บาท ครั้วเรือนละไม่เกิน ๑๕ ไร่ วงเงินรวม ๘,๔๕๓ ล้านบาท

๓.๓ โครงการสนับสนุนสินเชื่อแก่เกษตรกรชาวสวนยางรายย่อยเพื่อประกอบอาชีพเสริมให้วงเงินกู้จำนวน ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท

๓.๔ โครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่ผู้ประกอบการยางให้วงเงินกู้จำนวน ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท โดยมีวงเงินในการดำเนินโครงการรวม ๓๔,๔๕๓ ล้านบาท

๔. มาตรการช่วยเหลือภัยแล้งและภัยทางการเกษตร มีมาตรการดังนี้

๔.๑ มาตรการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากภัยแล้ง ปี พ.ศ.๒๕๕๗/๒๕๕๘ วงเงินในการช่วยเหลือจำนวน ๒,๔๐๑ ล้านบาท

๔.๒ ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตรปี พ.ศ.๒๕๕๗ วงเงินช่วยเหลือ ๑๕๔ ล้านบาท

๔.๔ โครงการสร้างรายได้และพัฒนาการเกษตรแก่ชุมชนเพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้งซึ่งเป็นการให้เงินเป็นรายตำบลที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากภัยแล้งตำบลละ ๑ ล้านบาท เป็นเงิน ๓,๕๖๖ ล้านบาท

๔.๕ มาตรการช่วยเหลือผลกระทบภัยแล้งจากงบป้องกันภัยฯ ซึ่งเป็นงบประมาณจากกระทรวงมหาดไทยจัดสรรจังหวัดละ ๑๐ ล้านบาท เพื่อให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ที่วงเงิน ๗๖๐ ล้านบาท โดยดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวมีวงเงินในการดำเนินรวม ๖,๘๘๑ ล้านบาท

๕. โครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวทั้งระบบ โดยมีโครงการดังนี้

๕.๑ โครงการประกันภัยข้าวนาปี ในปีการผลิต ๒๕๕๗ ภายในกรอบวงเงิน ๔๙๔ ล้านบาท

๕.๒ โครงการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อกปีการผลิต ๒๕๕๗/๒๕๕๘

๕.๓ โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกรวงเงินในการดำเนินการจำนวน ๒๐,๐๐๐ ล้านบาท

๕.๔ โครงการประกันภัยข้าวนาปี ในปีการผลิต ๒๕๕๘ วงเงินจำนวน ๖๓๐ ล้านบาท

๕.๕ โครงการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อกข้าวนาปี ปี พ.ศ.๒๕๕๘ วงเงิน ๕๘๒ ล้านบาท

๕.๖ โครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือกนาปี ในปีการผลิต ๒๕๕๗/๒๕๕๘

๕.๗ โครงการลดดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อการผลิตแก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี ในปีการผลิต ๒๕๕๗/๒๕๕๘ มีวงเงินชดเชยดอกเบี้ย ๒,๒๙๒ ล้านบาท โดยการดำเนินการโครงการรวมมีวงเงินจำนวน ๕๙,๓๙๘ ล้านบาท

๖. แนวทางการบริหารจัดการตลาดมันสำปะหลัง โดยเป็นมาตรการออก ดังนี้

๖.๑ ชดเชยดอกเบี้ยชะลอการเก็บเกี่ยว

๖.๒ เพิ่มสภาพคล่องทางการค้า

๖.๓ เพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูกในระบบน้ำหยด

๖.๔ ยกกระดับมาตรฐานการแปรรูปมันสำปะหลัง โดยมีวงเงินในการดำเนินโครงการจำนวน ๗๓,๐๐๐ ล้านบาท

๗. โครงการแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรรายย่อยผ่าน ธ.ก.ส. โดยเป็นการดำเนินการในลักษณะดังนี้

๗.๑ ปลดหนี้ให้เกษตรกรที่ไม่มีศักยภาพหรือมีเหตุผิดปกติ เช่น เกษตรกรตาย ทุพพลภาพ เจ็บป่วยเรื้อรัง เป็นต้น โดยปลดหนี้สินรวม ๔,๐๐๐ ล้านบาท

๗.๒ ปรับโครงสร้างหนี้ให้แก่เกษตรกรที่มีศักยภาพในการชำระหนี้ต่ำ หนี้สินรวม ๔๘,๐๐๐ ล้านบาท

๗.๓ ขยายเวลาการชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรที่มีศักยภาพในการชำระหนี้ หนี้สินรวม ๖๔,๐๐๐ ล้านบาท วงเงินในการดำเนินโครงการจำนวน ๔,๐๐๐ ล้านบาท

๘. มาตรการสำคัญเร่งด่วนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและคนยากจนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนวงเงินในการดำเนินโครงการจำนวน ๖,๕๔๑ ล้านบาท

๙. แผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs ปี พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ วงเงินในการดำเนินโครงการจำนวน ๑,๓๐๐ ล้านบาท

๑๐. โครงการให้ความช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยเป็นการดำเนินการในรูปแบบดังนี้

๑๐.๑ สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้แก่ SMEs

๑๐.๒ อนุมัติเงินชดเชยให้แก่หน่วยงานที่สนับสนุนการให้สินเชื่อให้แก่ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย หรือ SME bank และบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) วงเงินในการดำเนินโครงการจำนวน ๑๕,๐๐๐ ล้านบาท

๑๑. โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ๔๐๐ บาทต่อเดือน วงเงินในการดำเนินโครงการจำนวน ๖๕๗ ล้านบาท

๑๒. มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะ ๓ เดือนแรก ได้แก่

๑๒.๑ เร่งรัดทำสัญญาเงินลงทุนปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ ที่ยังเหลืออยู่

๑๒.๒ เร่งรัดทำสัญญาเงินลงทุนปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

๑๒.๓ เร่งรัดพิจารณาโครงการส่งเสริมการลงทุน

๑๒.๔ การดำเนินการนำงบประมาณที่กั้นไว้เบิกจ่ายบเหลือมปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ และงบไทยเข้มแข็งที่เหลืออยู่ไปลงทุนในโครงการขนาดเล็ก

๑๒.๕ ทบทวนงบที่กั้นไว้เพื่อเบิกจ่ายเหลือมปี พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๕๖ โดยมีวงเงินในการดำเนินการรวม ๓๒๔,๔๖๔ ล้านบาท

และมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ โดยมี นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ เป็นหัวหน้าทีมเศรษฐกิจ ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจ สามารถสรุปมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจได้ดังนี้

๑. มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อยและมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ โดยแบ่งเป็น ๓ มาตรการ ได้แก่

๑.๑ มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ในระดับหมู่บ้าน

๑.๒ มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลโดยให้วงเงินตำบลละ ๕ ล้านบาท

๑.๓ มาตรการส่งเสริมการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ มีวงเงินในการดำเนินโครงการจำนวน ๑๓๖,๒๗๕ ล้านบาท

๒. โครงการบูรณาการมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ซึ่งเป็นเงินจากงบประมาณปกติและงบกลาง รวมเป็นเงินงบประมาณในการดำเนินการทั้งสิ้น ๑๑,๑๕๑ ล้านบาท

๓. มาตรการการเงินการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจภาคอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งเป็นมาตรการที่ให้เงินกู้ที่มีดอกเบี้ยต่ำแก่ผู้มีรายได้น้อยและปานกลาง เป็นเงินงบประมาณในการดำเนินการทั้งสิ้น ๒๐,๐๐๐ ล้านบาท

๔. โครงการตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรและรักษาเสถียรภาพราคาข้าว เป็นการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ธ.ก.ส. ได้แก่ การดำเนินโครงการลดดอกเบี้ยเงินกู้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว สินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร สินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือก และโครงการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อก เป็นเงินในการดำเนินโครงการ ๓๙,๕๖๐ ล้านบาท

๕. โครงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรชาวสวนยาง ซึ่งเป็นในรูปแบบการดำเนินโครงการให้เงินสนับสนุนแก่เกษตรกรชาวสวนยางไร่ละ ๑,๕๐๐ บาท ไม่เกิน ๑๕ ไร่ เงินสนับสนุนในส่วนนี้อัตราการได้รับเงินของเจ้าของสวนยางและคนกรีดยางในอัตรา ๖๐ : ๔๐ และโครงการสนับสนุนสินเชื่อเกษตรกรชาวสวนยางรายย่อยเพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยการดำเนินการในมาตรการดังกล่าวรวมเป็นเงินจำนวน ๑๓,๑๓๒ ล้านบาท

๖. งบกลางช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร โดยการดำเนินการในมาตรการดังกล่าวรวมเป็นเงินจำนวน ๑,๑๐๖ ล้านบาท

๗. งบกลางเพิ่มเติมให้แก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยการดำเนินการในมาตรการดังกล่าวรวมเป็นเงินจำนวน ๑,๓๐๐ ล้านบาท

๘. มาตรการการเงินการคลังเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในระยะเร่งด่วน โดนมมีโครงการ ดังนี้

๘.๑ โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำซึ่งเป็นการปล่อยสินเชื่อให้แก่ผู้ประกอบการรายย่อย เพื่อใช้เป็นเงินทุนเวียนในกิจการ

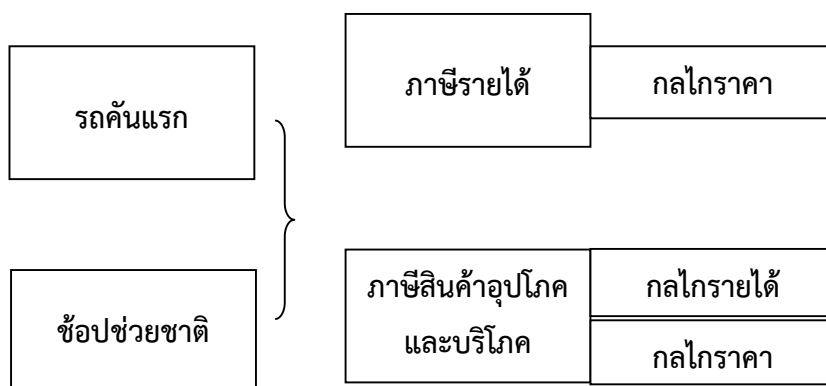
๘.๒ มาตรการสนับสนุน SMEs ผ่านการร่วมลงทุน Start-up โดยการดำเนินการ ในมาตรการดังกล่าวรวมเป็นเงินจำนวน ๒๕๖,๐๐๐ ล้านบาท

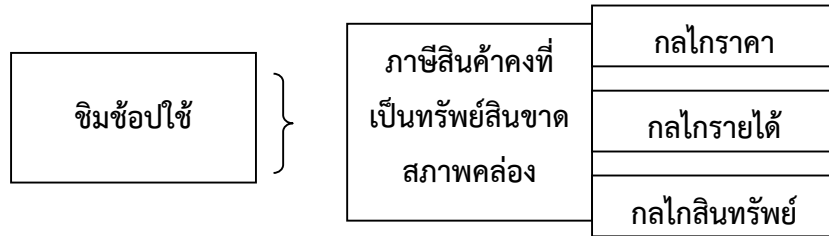
๙. มาตรการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในการดำเนินการมาตรการดังกล่าวรวมเป็นเงินจำนวน ๕,๐๙๗ ล้านบาท

ทั้งนี้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจดังกล่าวข้างต้นเป็นในส่วนของเฉพาะมาตรการที่มีตัวเลข เม็ดเงินลงสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นส่วนเฉพาะของวงเงินที่ได้รับการอนุมัติผ่านสถาบัน การเงิน ไม่รวมเงินชดเชยจากรัฐบาลหรือค่าดำเนินการของรัฐบาล

นอกจากนี้รัฐบาลได้มีมาตรการด้านภาษีกระตุ้นการลงทุนในระยะยาว เพื่อให้เกิดการ ลงทุนในระบบเศรษฐกิจจากผู้ประกอบการรายย่อยและกลุ่มทุนข้ามชาติ โดยเป็นการดำเนินการใน ลักษณะ อาทิ การปรับปรุงโครงสร้างอัตราอากรขาเข้าระยะที่ ๑ และการปรับลดภาษีสรรพสามิตเพื่อ ส่งเสริมกิจการผลิตรถยนต์ประหยัดพลังงานมาตรฐานสากล การปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็น การถาวร การออกมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งสำนักงานใหญ่ข้ามประเทศ (IHQ) และบริษัท การค้าระหว่างประเทศ (ITC) รวมไปถึงการออกมาตรการภาษีเพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว และจัดอบรมสัมมนาภายในประเทศ ด้วยการยกเว้น ภาษีเงินได้ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ประกอบกับการจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ผู้ประกอบการเพื่อเป็นแหล่งเงินทุน อาทิ กองทุนโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออนาคตประเทศไทย (Thailand Future Fund) ซึ่งเป็นกองทุนที่สนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐ และกองทุน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย เป็นต้น

แผนภาพที่ ๓ - ๑ นโยบายกระตุ้นการคลังในไทย แบ่งตามประเภทภาษี

ที่มา : ดัดแปลงจากสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์, ๒๕๖๒.

การขับเคลื่อนนโยบายมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ปี พ.ศ.๒๕๖๒

นโยบายมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ปี พ.ศ.๒๕๖๒ เป็นมาตรการที่เสนอจากการประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรีเศรษฐกิจ (ครม.เศรษฐกิจ) ร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกมาตรการเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะเร่งด่วน สำหรับมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะเร่งด่วนกระทรวงการคลัง โดยมี นายอุตตม สาวนายน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นผู้เสนอมาตรการให้ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบ ในการดำเนินมาตรการเป็นการใช้งบประมาณร่วมกับเงินจากธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ และเงินกองทุนต่าง ๆ เป็นหลักในการขับเคลื่อนให้เกิดการหมุนเวียนเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ.๒๕๖๒ รัฐบาลมีชุดมาตรการแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน

๑. มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาภัยแล้ง รวมถึงการประกันราคาสินค้าเกษตร โดยเป็นการให้สินเชื่อผ่านธนาคารของรัฐ พร้อมกับปรับลดดอกเบี้ยเงินกู้สำหรับลูกค้า ธ.ก.ส. เป็นเวลา ๑ ปี และขยายเวลาการชำระหนี้เงินกู้ของ ธ.ก.ส. ให้แก่เกษตรกรและเงินช่วยเหลือต้นทุนการผลิตให้กับชาวนาที่ปลูกข้าวนาปี ในปีการผลิต ๒๕๖๒/๒๕๖๓ ให้กับเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๓ ล้านคน

๒. มาตรการกระตุ้นการบริโภคและการลงทุนประเทศ

๓. มาตรการช่วยเหลือค่าครองชีพผู้มีรายได้น้อย ผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐโดยการใช้เงินจากกองทุนประชารัฐเพื่อเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งในการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจมีวงเงินรวม ๓.๑๖ แสนล้านบาท นอกจากนี้ยังมีมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านมาตรการการส่งเสริมการลงทุนในประเทศ การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของกระทรวงคมนาคม ด้วยการเร่งรัดการลงทุนและการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานให้เร็วขึ้น และมาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการหรือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผ่านการดำเนินของกองทุนของรัฐบาล ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม หรือ บสย. ช่วยในการค้าประกัน และสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยจากธนาคารอาคารสงเคราะห์

การดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ “ชิมช้อปใช้” ภายใต้ชุดมาตรการกระตุ้นการบริโภคและการลงทุนประเทศดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐหลายส่วนร่วม ได้แก่ กระทรวงการคลัง ธนาคารกรุงไทย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กรมบัญชีกลาง และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ทั้งนี้กระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานหลักในการประเมินผลการดำเนินงาน ความคุ้มค่า และผลสัมฤทธิ์ของโครงการ การดำเนินการมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจโครงการชิมช้อปใช้มีลักษณะของการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลและการใช้ระบบการชำระเงินออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน

ในช่วงที่เศรษฐกิจไทยชะลอตัวซึ่งมีผลกระทบมาจากผลกระทบจากสงครามการค้า สหรัฐฯ - จีน ซึ่งเมื่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจลดลงส่งผลต่อการบริโภคของเอกชน รัฐบาลจึงต้องทำการอัดฉีดเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจโดยเป็นการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐให้มากขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศให้มีความคึกคักมากขึ้น รัฐบาลจึงมีมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ปี พ.ศ.๒๕๖๒ “ชิมช้อปใช้” ซึ่งเป็นมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะสั้น โดยเป็นการใช้งบประมาณจากวงเงินคงเหลืองบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น และงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตรการดังกล่าวข้างต้นในวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการบริโภคภายในประเทศอย่างต่อเนื่องและเกิดการกระจายเงินสู่ท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยมากขึ้น หรือการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก อาทิ ร้านอาหาร ร้านค้าทางรถเข็น ตลาดสด และตลาดชุมชน เป็นต้น ซึ่งเม็ดเงินจะช่วยให้เกิดการลงทุนอย่างต่อเนื่องในส่วนของผู้ประกอบการ ในขณะเดียวกันยังเป็นการลดภาระค่าครองชีพให้แก่ประชาชน อีกทั้งจากการดำเนินโครงการได้นำฐานข้อมูลคนลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการไปใช้ในการกำหนดนโยบายสาธารณะในอนาคต โดยมีลักษณะการดำเนินโครงการโดยการเปิดรับผู้ลงทะเบียนจำนวน ๑๐ ล้านคน ในการลงทะเบียนสามารถลงได้วันละ ๑ ล้านคน ตั้งแต่เวลา ๐๐.๐๐ น. ผู้ได้สิทธิ์จะด้วงเงินเป่าตังในรูปแบบที่ ๑ คือ ได้รับเงินจำนวน ๑,๐๐๐ บาท เพื่อท่องเที่ยวในจังหวัดที่ลงทะเบียนไว้ในทุกจังหวัดยกเว้นจังหวัดที่ตนเองมีภูมิลำเนาอยู่ โดยเป็นการใช้จ่ายท่องเที่ยวภายใน ๑๔ วัน หลังจากได้รับเงิน และรูปแบบที่ ๒ สิทธิเป่าตังด้วยการเติมเงินใส่แอปพลิเคชัน เพื่อใช้ซื้อสินค้าได้ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท ได้เงินคืน ๑๕ เปอร์เซ็นต์ หรือ ๔,๕๐๐ บาท สามารถใช้จ่ายได้ทุกจังหวัดยกเว้นจังหวัดที่มีทะเบียนบ้านอยู่ ซึ่งมาตรการชิมช้อปใช้ในเฟส ๑ มีระยะเวลาถึงสิ้นสุดระยะเวลาในสิ้นสุดในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ซึ่งการใช้จ่ายเงินในรูปแบบที่ ๑ คือ ได้รับเงินจำนวน ๑,๐๐๐ บาท จำแนกออกเป็น ๓ รูปแบบดังนี้

๑. “ชิม” สำหรับการใช้ในร้านอาหารและเครื่องดื่ม
๒. “ช้อป” สำหรับใช้ซื้อสินค้าในร้านค้าทั่วไปที่ร่วมโครงการ สินค้าโอท็อป วิสาหกิจชุมชน ร้านธงฟ้าประชารัฐ
๓. “ใช้” สำหรับบริการเพื่อการท่องเที่ยว ตั้งแต่โรงแรม แพคเกจทัวร์ และค่าไกด์ ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนร่วมโครงการ

ในการใช้จ่ายเป็นในรูปแบบที่ ๑ คือ ได้รับเงินจำนวน ๑,๐๐๐ บาท คือ การใช้จ่ายผ่านแอปพลิเคชัน “เป่าตัง” หรือ G-Wallet ซึ่งจะนำเงินที่ได้รับสิทธิ์ไปใช้จ่ายได้เฉพาะในจังหวัดที่ลงทะเบียนไว้เท่านั้น

ในส่วนของจำนวนร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการชิมช้อปต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. ผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดา ประเภท “ซิมซ้อป” เช่น ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านค้าท้องถิ่น ร้านค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP หรือวิสาหกิจชุมชน โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ เป็นต้น

๒. ร้านธงฟ้าประชารัฐที่ติดตั้งเครื่อง EDC

๓. ร้านธงฟ้าประชารัฐหรือร้านค้าทั่วไป ที่มีแอปพลิเคชัน “ถุงเงินประชารัฐ” เดิม

๔. มีโทรศัพท์มือถือ Smart Phone ที่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้ สำหรับการลงทะเบียนผ่านแอปพลิเคชัน “ถุงเงิน”

๕. มีบัญชีเงินฝากธนาคารกรุงไทย ออมทรัพย์หรือกระแสรายวัน

โดยทางร้านค้าต้องลงทะเบียน ซึ่งเป็นเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ๑. ส่วนกลาง คือลงทะเบียน จุดบริการ One Stop Service กรมบัญชีกลาง อาคาร ๓ ชั้น ๑ เวลาในการลงทะเบียน ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ น. และห้างสรรพสินค้าในกรุงเทพฯ ตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ไม่เว้นวันหยุดราชการ และ ๒. ส่วนภูมิภาค ลงทะเบียนได้ที่สำนักงานคลังจังหวัด ๗๖ จังหวัด เวลาในการลงทะเบียน ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ น. ไม่เว้นวันหยุดราชการ

ในการได้รับเงินค่าสินค้าและบริการ โดยเป็นการดำเนินการผ่านระบบ G-Wallet ๑ คือ วงเงิน ๑,๐๐๐ บาท จากรัฐบาล ร้านค้าจะได้รับเงินโอนเข้าบัญชีของร้านค้าไม่เกินเวลา ๒๑.๐๐ น. ของวันทำการวันถัดไป และ G-Wallet ๒ คือ จำนวนเงินที่ประชาชนเติมเอง ร้านค้าจะได้รับเงินโอนเข้าบัญชีของร้านค้าในวันถัดไปไม่เกิน ๐๖.๐๐ น. ของทุกวัน

ทั้งนี้ร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการซิมซ้อป เฟส ๑ ใ้มีจำนวน ๙๗,๖๕๕ ร้านค้า (ซึ่งยังไม่นับรวมร้านค้าประชารัฐที่ติดตั้งเครื่อง EDC) โดยแบ่งเป็นร้านค้าที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๔,๕๘๗ ร้านค้า และร้านค้าที่กระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ จำนวน ๘๓,๐๖๘ ร้านค้าทั่วประเทศ

การดำเนินการมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ “ซิมซ้อปใช้” เฟส ๑ เป็นมาตรการในรูปแบบการคืนภาษีแบบผสม คือ การให้เงินสนับสนุนเป็นก้อนรวม และการให้คืนภายหลังเมื่อมีการใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการที่เข้าร่วมรายการ แต่ทั้งนี้การดำเนินการมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ “ซิมซ้อปใช้” ของรัฐบาลได้แบ่งออกเป็น ๓ เฟส โดยเฟสที่ ๑ และ ๒ เป็นการสนับสนุนเงินให้แก่ผู้ลงทะเบียนจำนวนคนละ ๑,๐๐๐ บาท และมีโอกาสได้รับเงินชดเชยคืน ๑๕-๒๐ เปอร์เซ็นต์ ของเงินที่ใช้ซื้อสินค้าหรือบริการในรายการที่กำหนด ในขณะที่เฟส ๓ เป็นเพียงการให้สิทธิรับเงินชดเชยเพียงอย่างเดียว

สรุป

การดำเนินการมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ซึ่งในทุกรัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ที่ผ่านมามาประเทศไทยได้มีมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในหลายมาตรการ โดยส่วนใหญ่เป็นมาตรการในระยะสั้นและปรับเปลี่ยนมาตรการตามความเหมาะสมตามบริบทของระบบเศรษฐกิจ โดยเป็นการดำเนินงานของภาครัฐที่มีการขับเคลื่อนร่วมกันในหลายส่วนงาน

มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลนำโดย พล.เอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๒ การดำเนินการมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขในหลายด้าน ได้แก่

๑. มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาภัยแล้ง รวมถึงการประกันราคาสินค้าเกษตร

๒. มาตรการกระตุ้นการบริโภคและการลงทุนประเทศ

๓. มาตรการช่วยเหลือค่าครองชีพผู้มีรายได้น้อย

โดยการดำเนินการในแต่ละโครงการเป็นลักษณะสืบเนื่องโครงการปีต่อปี โดยส่วนใหญ่เป็นโครงการเกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อ และการลดหย่อนภาษี แต่ทั้งนี้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในปี พ.ศ.๒๕๖๒ โครงการ “ชิมช้อปใช้” เป็นโครงการภายใต้มาตรการกระตุ้นการบริโภค ซึ่งมีความแตกต่างจากการดำเนินการในมาตรการที่ผ่านมามากที่สุด เนื่องจากการดำเนินการด้วยการนำระบบดิจิทัลเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นการกระตุ้นการใช้จ่ายผ่านแพลตฟอร์มซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาในอนาคตในการพัฒนาโครงสร้างระบบการจัดการที่ดีขึ้นในอนาคต

บทที่ ๔

ผลกระทบทางเศรษฐกิจของนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจของ รัฐบาลภายใต้โครงการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑

ผลกระทบทางเศรษฐกิจของนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ภายใต้โครงการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑

มาตรการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ เป็นมาตรการค้ำชีพแบบผสม กล่าวคือ การสนับสนุนด้วยการให้เงินเป็นก้อน และเป็นการให้เงินค้ำชีพหลังหากมีการใช้จ่ายซื้อสินค้าหรือบริการที่รวมรายการ โดยกล่าวเทียบกับการค้ำชีพเงินได้โดยไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับรายได้ ซึ่งทุกคนจะได้รับสิทธิเท่าเทียมกันผ่านกลไกรายได้ ซึ่งในบางรายการก็จะเปิดโอกาสเข้ามาเพิ่มอุปสงค์ของสินค้าที่เข้าร่วมรายการ

มาตรการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ ภาพรวมการใช้จ่ายผ่านการใช้จ่ายผ่าน G-Wallet และการใช้สิทธิ์จำนวนเงิน ๑,๐๐๐ บาท ต่อวัน เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งสะท้อนความนิยมของประชาชนต่อมาตรการชิมช้อปใช้ที่มีการพัฒนาเชิงบวกอย่างต่อเนื่อง โดยการดำเนินมาตรการ “ชิมช้อปใช้” เป็นเงินอุดหนุนจากภาครัฐ และกระตุ้นการใช้จ่ายจากกระเป๋า ๒ ของประชาชนเข้าไปสู่ระบบเศรษฐกิจ การใช้จ่ายในภาพรวมแบ่งการใช้จ่ายเป็นเงินในกระเป๋า ๑ หรือเงินสนับสนุน ๑,๐๐๐ บาท จำนวน ๘,๘๐๐ ล้านบาท และกระเป๋า ๒ เติมเงินใช้จ่ายรับเงินคืน ๑๕ เปอร์เซ็นต์ จำนวน ๒๐๖ ล้านบาท โดยผู้ใช้สิทธิ์มีการใช้จ่ายที่ร้าน “ชิม” หรือร้านอาหารและเครื่องดื่มมียอดใช้จ่ายจำนวน ๕๘๓ ล้านบาท ในส่วนของร้าน “ช้อป” ผ่านร้านในกลุ่ม OTOP ร้านวิสาหกิจชุมชน และร้านธงฟ้าประชารัฐจำนวน ๒,๔๑๖ ล้านบาท และร้าน “ใช้” เช่น โรงแรม โฮมสเตย์ เป็นต้น มียอดใช้จ่าย ๕๕ ล้านบาท และร้านค้าทั่วไป มียอดใช้จ่าย ๑,๒๐๐ ล้านบาท และมีการใช้จ่ายผ่านร้านค้าขนาดใหญ่หรือห้างสรรพสินค้าที่มีหลายสาขาประมาณ ๘๑๗ ล้านบาท อย่างไรก็ตามยังมีสัดส่วนของผู้ที่เข้าร่วมโครงการเมื่อเทียบกับสถิติคนที่ไม่เข้าร่วมมีอัตราเท่ากับ ๕๙ : ๔๑ โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการโดยประมาณ ๑๒ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๐ ของประชากรวัยทำงานทั้งหมด

ในส่วนของร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการ กรมบัญชีกลางภายใต้กระทรวงการคลังซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลโครงการได้ออนเงินค่าสินค้าและบริการให้กับร้านค้าที่เข้าร่วมมาตรการในระยะที่ ๑ เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๙,๐๐๖ ล้านบาท ในการโอนเงินสามารถอธิบายรายละเอียดโดยแบ่งเป็นร้านค้าที่ได้สิทธิ์จากกระเป๋า G-Wallet ๑ (ใช้จ่าย ๑,๐๐๐ บาท ในจังหวัดที่เลือกลงทะเบียน) ได้ออนเงินให้แก่ร้านค้าจำนวน ๘,๘๐๐ ล้านบาท และร้านค้าที่ได้สิทธิ์จากกระเป๋า G-Wallet ๒ (เติมเงินเพื่อใช้จ่ายในจังหวัดที่ไม่ใช่จังหวัดในทะเบียนบ้าน เพื่อรับเงินคืน ๑๕ เปอร์เซ็นต์) ได้ออนเงินจำนวน ๒๐๖ ล้านบาท ทั้งนี้หากจำแนกรายประเภทพบว่า เงินที่โอนจากกรมบัญชีกลางมีรายละเอียดดังนี้

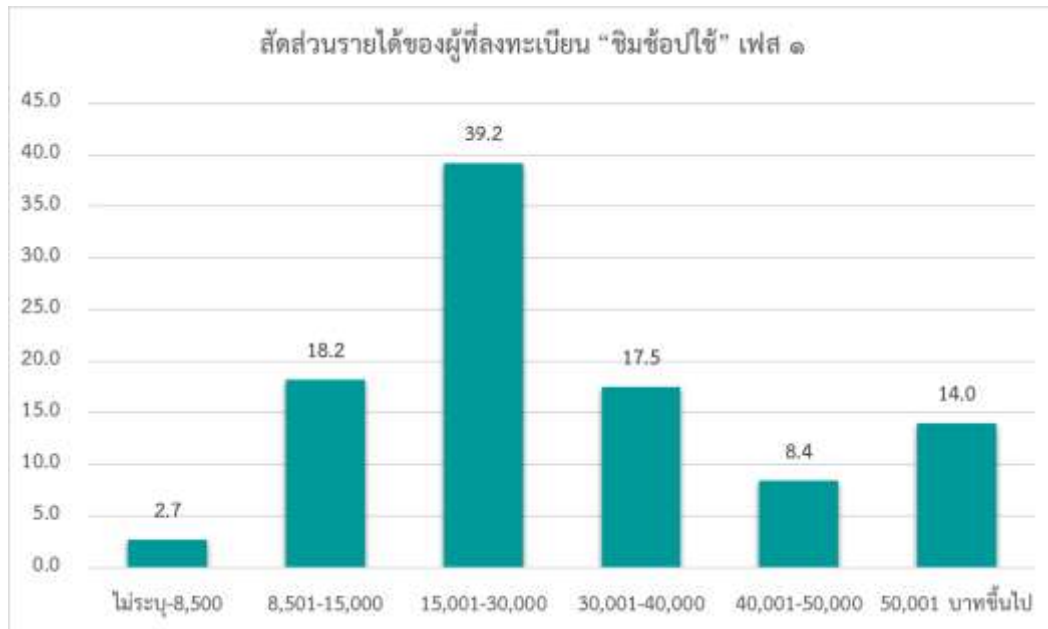
๑. “ชิม” เป็นเงิน ๑,๓๑๓ ล้านบาท

๒. “ซ้อป” เป็นเงิน ๕,๐๐๗ ล้านบาท

๓. “ใช้” เป็นเงิน ๑๒๔ ล้านบาท นอกจากนี้ยังพบว่า มีในส่วนของร้านค้าทั่วไป ซึ่งเป็นเงิน ๒,๕๖๑ ล้านบาท

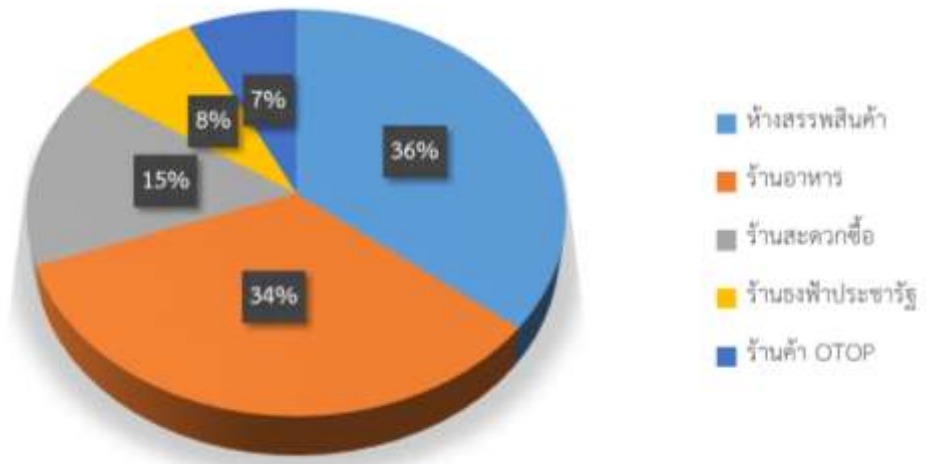
การใช้จ่ายของครัวเรือนไทยจากมาตรการ “ซิมซ้อปใช้” เฟส ๑ พบว่า กลุ่มคนที่ลงทะเบียน “ซิมซ้อปใช้” ในเฟส ๑ โดยส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้ ๑๕,๐๐๑ – ๓๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๒ ทั้งหมดของผู้ลงทะเบียน โดยการใช้จ่ายเงิน ๑,๐๐๐ บาท ที่ได้สิทธิ์จากการลงทะเบียนใช้ในการซื้อสินค้าและบริการเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๓ รองลงมาคือ ใช้เพื่อท่องเที่ยวรวมกับซื้อสินค้าและบริการ ร้อยละ ๓๐.๑ และเพื่อการท่องเที่ยว ร้อยละ ๑๐.๖ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องจากการใช้สิทธิ์เพื่อนำเงิน ๑,๐๐๐ บาท ใช้ซื้อสินค้าและบริการในห้างสรรพสินค้าเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕ รองลงมาคือ ใช้ที่ร้านอาหารที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ ๓๓.๒ ตามลำดับส่วนใหญ่การใช้จ่ายนั้นเพื่อซื้อสินค้าอุปโภคและบริโภคสินค้าที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวัน และการซื้ออาหารและเครื่องดื่ม โดยการใช้จ่ายนั้นกระจุกตัวอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเป็นส่วนใหญ่ซึ่งมีการใช้จ่ายจำนวน ๗๐๐ ล้านบาท รองลงมา ชลบุรี ๓๐๐ ล้านบาท สมุทรปราการ ๒๓๕ ล้านบาท และปทุมธานี ๑๗๒ ล้านบาท ในการดำเนินการ “ซิมซ้อปใช้” เฟส ๑ มีส่วนช่วยในการบรรเทาภาระค่าครองชีพให้แก่ประชาชนได้ อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้มีรายได้น้อยยังเป็นส่วนน้อยของกลุ่มคนที่ลงทะเบียนรับสิทธิ์อาจด้วยเหตุผลของการเข้าถึงยาก เนื่องจากไม่ได้เปิดให้บริการอินเทอร์เน็ต และยังไม่สามารถใช้สมาร์ทโฟน (แผนภาพที่ ๔ - ๑, ๔ - ๒ และ ๔ - ๖)

แผนภาพที่ ๔ - ๑ สัดส่วนรายได้ของผู้ที่ลงทะเบียน “ซิมซ้อปใช้” เฟส ๑

ที่มา : ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, ๒๕๖๒.

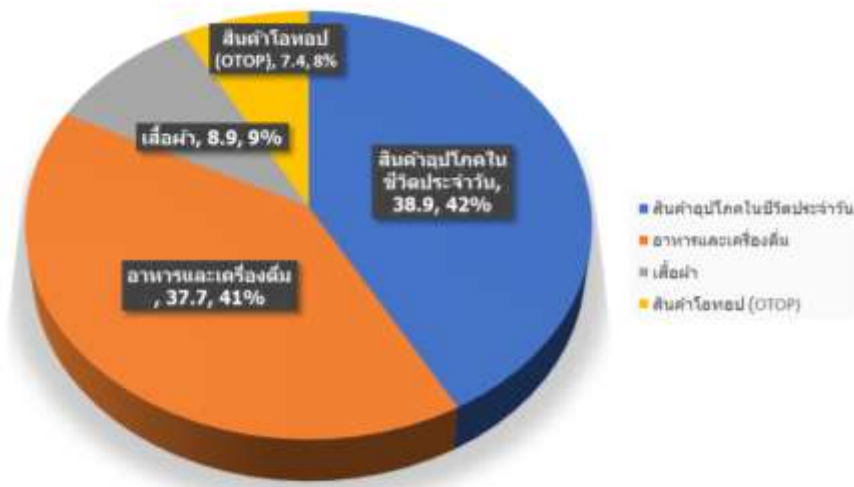
แผนภาพที่ ๔ - ๒ การใช้จ่ายเงิน ๑,๐๐๐ บาท จากสิทธิ์ที่ได้จากการลงทะเบียน

ที่มา : ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, ๒๕๖๒.

จากแผนภาพที่ ๔ - ๒ สะท้อนให้เห็นถึงการถึงการกระจายรายได้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการใช้จ่ายให้แก่ผู้ประกอบการร้านค้าขนาดใหญ่หรือห้างสรรพสินค้า แต่การกระจายรายได้ในระดับพื้นที่ยังคงมีจำนวนน้อย วัตถุประสงค์จากการใช้จ่ายเงินให้แก่ร้านธงฟ้าประชารัฐ และร้านค้า OTOP ยังมีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับจุดหมายการใช้เงินประเภทอื่น ๆ แสดงถึงการกระจุกตัวของการใช้จ่ายจากประชาชน

แผนภาพที่ ๔ - ๓ การใช้จ่ายเงินที่ได้รับจากการลงทะเบียน ๑,๐๐๐ บาท

ที่มา : ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, ๒๕๖๒.

ทั้งนี้ผู้ลงทะเบียนใช้สิทธิ์ที่ได้รับเงินจำนวน ๑,๐๐๐ โดยส่วนใหญ่ใช้จ่ายเงินในวงเงิน ๑,๐๐๐ บาทพอดี คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๗ ใช้จ่ายเกินเกินวงเงิน ๑,๐๐๐ บาท ซึ่งใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคน โดยประมาณ ๓,๓๐๐ บาทต่อคน ร้อยละ ๔๓ และใช้น้อยกว่า ๑,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๒.๓ สะท้อนให้เห็นว่า ประชาชนยังคงระมัดระวังการใช้จ่ายซึ่งยังคงเก็บเงินของตนเองไว้ในกระเป๋าและใช้จ่ายเพียงเงินที่ได้รับจากรัฐบาล ในขณะที่กลุ่มที่ใช้เกินวงเงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นเรื่องดี เนื่องจากเกิดการใช้จ่ายและเกิดการหมุนเวียนเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ แต่อย่างไรก็ตามสิทธิ์ชิมช้อปใช้จำนวน ๑,๐๐๐ บาทต่อคน เป็นสิทธิ์ที่รัฐบาลมอบให้ประชาชนเป็นค่าใช้จ่ายแต่ละคนที่ต้องใช้จ่ายในแต่ละเดือนเป็นปกติอยู่แล้ว เป็นเพียงการเปลี่ยนสถานที่ในการซื้อสินค้าหรือรับบริการ

อย่างไรก็ตามสำหรับกลุ่มคนที่มีรายได้ได้น้อยที่ได้ลงทะเบียนในต่างจังหวัด นำเงิน ๑,๐๐๐ บาท ซื้อของจากร้านค้าธงฟ้าซึ่งเป็นสินค้าที่มีราคาถูกมากกว่าร้านอื่น ในกรณีลักษณะนี้ส่งผลดีซึ่งช่วยในการลดค่าครองชีพให้แก่ประชาชน และในกลุ่มของผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวตามเงื่อนไขที่ทางรัฐบาลกำหนดเมื่อได้รับเงิน ๑,๐๐๐ บาท แต่เมื่อออกเดินทางไปท่องเที่ยวก็จะมีค่าใช้จ่ายมากกว่าวงเงินที่ให้ไว้ ซึ่งประชาชนในกลุ่มนี้มองว่าเป็นโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจที่ดี ซึ่งหากเป็นการท่องเที่ยวในต่างจังหวัด เป็นการกระจายรายได้ไปยังผู้ประกอบการท้องถิ่น

สภาพปัญหามาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการเข้าร่วมมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจโครงการชิมช้อปใช้ของประชาชน พบว่า การใช้งานของระบบชิมช้อปใช้มีความยากในการเข้าถึง ซึ่งประชาชนผู้ที่ได้รับประโยชน์จำเป็นต้องลงทะเบียนและมีโทรศัพท์สมาร์ทโฟน ทำให้ผู้ที่ไม่มีโทรศัพท์สมาร์ทโฟน เสียโอกาสในการเข้ารับสิทธิ์ อีกทั้งยังคงเป็นระบบที่มีขั้นตอนเยอะ ประชาชนกดเข้ารับสิทธิ์ซึ่งเป็นผลมาจากเวลาในการเริ่มรับสิทธิ์ตั้งแต่ ๐๐.๐๐ น. ซึ่งการลงทะเบียนรับสิทธิ์ก็จะรวดเร็วในเสลामาก็ชั่วโมง หลังจากเวลาที่เปิดรับสิทธิ์ อีกทั้งระบบยังคงไม่มีความเสถียร สำหรับการใช้จ่ายที่ได้มีการกำหนดวันให้ใช้สิทธิ์ภายใน ๑๔ วัน หลังจากลงทะเบียน ทำให้เกิดความกดดันในการใช้สิทธิ์ของประชาชน เนื่องจากต้องเดินทางไปใช้สิทธิ์ในจังหวัดอื่นตามข้อกำหนดของกระทรวง จึงทำให้ผู้ใช้สิทธิ์ส่วนมากเลือกใช้สิทธิ์ที่ไม่ต้องมีการวางแผนมาก เช่น การใช้สิทธิ์ซื้อสินค้าประจำวันตามร้านสะดวกซื้อหรือห้างสรรพสินค้า แทนการไปใช้จ่ายผ่านร้านอาหาร และสำหรับการท่องเที่ยวซึ่งต้องมีการวางแผนล่วงหน้า และใช้เงินจำนวนมากกว่าที่ได้รับสิทธิ์จึงทำให้ผู้ใช้สิทธิ์ไม่นำเงินไปใช้ในส่วนนี้เท่าที่ควรจะเป็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ แต่อย่างไรก็ตาม ในแง่กลไกการดำเนินงานของโครงการชิมช้อปใช้มีความเชื่อมโยงในด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลในลักษณะของการให้มีการลงทะเบียนแอปพลิเคชันและรับเงินผ่านระบบ G-wallet แทนการรับเงินสด แต่ในการดำเนินการทำในรูปแบบ e-Wallet ซึ่งยังมีประชาชนผู้ใช้งานจำนวนหนึ่งที่ไม่มีประสบการณ์การใช้งานกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ และความไม่พร้อมของระบบ Infrastructure ทำให้เกิดความไม่พอใจต่อรูปแบบของมาตรการชิมช้อปใช้ เนื่องจากยังเป็นในช่วงเริ่มต้นของการนำระบบดิจิทัลเข้ามาใช้งานในรูปแบบมหภาค

ทั้งนี้ในส่วนของการให้เงินสนับสนุนผ่านการลงทะเบียนออนไลน์ในช่วงเวลากลางคืน โดยเริ่มเวลา ๐๐.๐๐ น. นั้น อาจยังไม่ครอบคลุมและไม่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้ลงทะเบียน

อาจเป็นกลุ่มที่ไม่ใช่ผู้จำเป็นในการใช้เงินมากที่สุด แต่เป็นการจำกัดโดยทางอ้อมว่าต้องเป็นผู้ที่มีอินเทอร์เน็ตและมีความอดทนรอลงทะเบียน ซึ่งก็เป็นการลงทะเบียนที่มีลักษณะในเชิงแข่งขันกับผู้อื่นในอีกทาง

การวิเคราะห์ SWOT

การวิเคราะห์ SWOT เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค และนำผลดังกล่าวมาวางแผนการกำหนดมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจที่เหมาะสม ดังนี้

๑. จุดแข็งของมาตรการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ ในเฟส ๑

ประเทศไทยมีแผนและแนวทางในการดำเนินการมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยมีกรอบการดำเนินงานเพื่อการตอบสนองอย่างชัดเจนเพื่อกระตุ้นหรือขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศ เป็นการดำเนินตามนโยบายการเงินและนโยบายการคลังโดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน คือ ธนาคารแห่งประเทศไทยดำเนินนโยบายการเงิน และกระทรวงการคลังดำเนินนโยบายการคลัง ทั้งนี้ยังมีกรอบการปฏิบัติเพื่อให้เกิดข้อระเบียบและหลักการปฏิบัติที่ชัดเจนตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ ในด้านการดำเนินการมาตรการก่อให้เกิดผลทวีคูณต่อระบบเศรษฐกิจ (Multiple Effects) ในประเทศ ซึ่งทำให้มีการใช้จ่ายจากการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น และยังเป็น การช่วยลดภาระค่าครองชีพให้ประชาชนในช่วงที่เศรษฐกิจชะลอตัว ยังมีผลที่เชื่อมโยงให้เกิดการส่งเสริมธุรกิจในการท่องเที่ยวเนื่องมาตรการได้มีการกำหนดเงื่อนไขในการใช้เงินโอนจากภาครัฐในพื้นที่ต่างจังหวัด

๒. จุดอ่อนมาตรการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ ในเฟส ๑

การดำเนินมาตรการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ ในเฟส ๑ รัฐบาลให้ความสำคัญกับผลที่ได้รับตอบกลับในแง่ของรายได้ แต่จะพบว่า ปัญหาที่พบและเกิดขึ้นในช่วงของการดำเนินมาตรการคือ การใช้จ่ายผิดวัตถุประสงค์การกระจายรายได้ไม่ลงไปสู่เศรษฐกิจฐานรากที่แท้จริง เช่น ร้านค้าชุมชน หรือผู้ประกอบการรายย่อย เป็นต้น อีกทั้งการดำเนินมาตรการยังมีประสิทธิภาพไม่เต็มที่เนื่องจากมีการดำเนินการในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งสังคมไทยในระดับกลางและฐานรากส่วนใหญ่ไม่เคยสัมผัสหรือใช้บริการมาก่อน ประกอบกับในบางพื้นที่ยังคงไม่มีระบบอินเทอร์เน็ต หรือความแรงของอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ส่งผลในมุมมองประชาชนเข้ามาใช้บริการแล้วติดปัญหา นอกจากนี้ในส่วน ของระบบเองยังเป็นปัญหาในลักษณะหน้าเว็บโหลดช้า ระบบการสแกนหน้าไม่ผ่านซึ่งเป็นการยืนยันตัวตนที่ใช้ระบบสแกนใบหน้าเทียบกับบัตรประชาชน และเข้าแอปพลิเคชันจ่ายตั้งค์ไม่ได้ รวมถึงระบบการให้บริการของธนาคารกรุงไทยที่ยืนยันไปยังสาขา บางสาขาประสบปัญหาระบบล่ม และในการดำเนินมาตรการไม่เป็นการแก้ไขปัญหาที่เฉพาะเจาะจง จึงทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ในภาพรวมได้ตรงจุด ซึ่งการใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงของประชาชนโดยส่วนใหญ่จะกระจุกตัวที่ผู้ประกอบการรายใหญ่ อย่างไรก็ตาม การกำหนดเงื่อนไขในการใช้เงินโอนจากภาครัฐในพื้นที่ต่างจังหวัดก่อให้เกิด

ต้นทุนในการเดินทางทั้งค่ารถ รวมถึงค่าเสียเวลา ซึ่งจำนวนเงินที่ได้นั้นยังไม่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายหลักในการท่องเที่ยวสำหรับผู้ใช้จ่ายเงิน จึงทำให้ไม่ได้รับความนิยมใช้จ่ายจากผู้บริโภค

๓. โอกาสของมาตรการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ ในเฟส ๑

ก่อให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลเข้ามาใช้ในหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น รวมถึงการดำเนินการมาตรการยังนำไปสู่การเริ่มต้นในการพัฒนาฐานข้อมูลขนาดใหญ่ระดับประเทศ และการดำเนินมาตรการยังช่วยดึงร้านค้าผู้ประกอบการเข้ามาสู่ในระบบที่ถูกต้องได้ ตลอดจนได้ทราบถึงข้อมูลของผู้ลงทะเบียนซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างสภาพแวดล้อมทางสังคมได้ในอนาคต

๔. อุปสรรคของมาตรการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ ในเฟส ๑

จากผลที่เศรษฐกิจในประเทศชะลอตัวนั้นเกิดจากอิทธิพลของเศรษฐกิจโลก ทำให้เมื่อมีการดำเนินมาตรการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ ในเฟส ๑ ดังกล่าวก็ยังไม่สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจได้อย่างเพียงพอ รวมถึงการที่ประเทศไทยยังขาดทรัพยากรบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่จะนำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ไปใช้ประโยชน์หรือต่อยอดจากเดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

การดำเนินการมาตรการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ เป็นมาตรการที่ประชาชนให้ความสนใจและลงทะเบียนใช้สิทธิ์กันในช่วงเวลาไม่กี่วันหลังจากการเปิดให้เข้าลงทะเบียน ซึ่งในเฟส ๑ คือการลงทะเบียนเพื่อรับเงิน ๑,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๐ ล้านคน ไปใช้จ่ายนอกภูมิภาค และได้รับเงินคืนเงินได้ ๑๕ เปอร์เซ็นต์ หากมีการใช้จ่ายจากการท่องเที่ยวไม่เกินวงเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท ในการดำเนินการมีวัตถุประสงค์ให้การใช้จ่ายนั้นจะต้องกระจายไปในพื้นที่ต่าง ๆ อาทิ พื้นที่ในจังหวัดที่เล็กกว่าเมืองรอง เช่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้น แต่การใช้จ่ายในเฟส ๑ พบว่า มีการใช้จ่ายกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดใหญ่ อย่างเช่น กรุงเทพมหานคร เป็นต้น ซึ่งเพียงการช่วยส่งผลดีต่อเศรษฐกิจในระยะสั้น และมีผลดีต่อ GDP ทั้งปีในอัตราน้อย อีกทั้งโดยผู้ที่ได้รับประโยชน์หลักจากการมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจคือ ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ ไม่มีการกระจายรายได้สู่พื้นที่ ซึ่งผู้ประกอบการรายย่อยยังคงเป็นส่วนน้อยที่ได้รับผลประโยชน์จากการมาตรการ ซึ่งรัฐมีเพียงการคัดกรองในฝั่งผู้ใช้จ่ายเงินเท่านั้น โดยยังไม่มีการให้เป็นเพียงผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลางตัวจริงได้เข้าร่วมโครงการ โดยก่อให้เกิดประโยชน์ที่แท้จริงต่อผู้ที่กำลังได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจซบเซา

อย่างไรก็ตาม โครงการชิมช้อปใช้ถือเป็นรูปแบบของการวางโครงสร้างพื้นฐานของระบบการชำระเงินผ่านอิเล็กทรอนิกส์จากการดำเนินงานของรัฐบาล ซึ่งในอนาคตอาจมีการดำเนินการที่ดีขึ้นได้และอาจมีแพลตฟอร์มที่ใหญ่มากขึ้นในมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจอื่น ๆ แต่ในการดำเนินการในครั้งต่อไปแพลตฟอร์มควรต้องมีการรองรับกลุ่มผู้สูงอายุและผู้พิการให้มีความสะดวกในการใช้งานเช่นกัน

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ เหมาะสมกับการเป็นหนึ่งในเครื่องมือกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะสั้น ทั้งนี้ภาครัฐควรมีการพัฒนาาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการดิจิทัลให้มีความพร้อมในการใช้งานที่ง่ายและมีความสะดวก เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและมีประสบการณ์ที่ดี ผลการวิเคราะห์ผลกระทบจากการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ ตามวัตถุประสงค์มีดังนี้

๑. นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ หรือนโยบายกระตุ้นทางการคลัง เป็นการดำเนินงานของภาครัฐเพื่อเป็นเครื่องมือในการพยุงระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ ซึ่งเป็นการดำเนินการของมาตรการระยะสั้นในการแก้ไขปัญหาในช่วงเศรษฐกิจของประเทศชะลอตัวจากการศึกษาโดยมาตรการการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลเห็นได้ว่า การดำเนินงานของรัฐบาลในแต่ละคณะกรรมการรัฐมนตรีเศรษฐกิจ (กรม.เศรษฐกิจ) ให้ความสำคัญกับการกระตุ้นการใช้จ่ายของภาคเอกชน เพื่อนำไปสู่การเกิดสภาพคล่องทางเศรษฐกิจในประเทศจากการดำเนินงานที่ผ่านมาตั้งแต่มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจบ้านหลังแรก รถคันแรก และบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นต้น ถือเป็นมาตรการกระตุ้นทางการคลังอีกรูปแบบหนึ่ง สอดคล้องกับการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๖๒ ซึ่งเป็นการดำเนินงานเพื่อกระตุ้นให้เกิดกำลังซื้อภายในประเทศ โดยเป็นรูปแบบการดำเนินการมาตรการการคืนภาษีแบบผสมด้วยการสนับสนุนให้เงินก้อนในการใช้จ่าย และให้คืนภาษีภายหลังมีการใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการร้านค้าที่ร่วมรายการกับโครงการ จากผลการศึกษาดังที่กล่าวมานั้นต่อบุคคลประสงค์การศึกษาในข้อที่ ๑ คือ ศึกษาโดยมาตรการการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล

๒. การดำเนินการของมาตรการเป็นการอัดฉีดเม็ดเงินในระยะสั้น ส่งผลกระทบในทางสภาพคล่องทางเศรษฐกิจที่ดี เนื่องจากผู้บริโภคมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามการดำเนินการยังคงมีการกระจุกตัวอยู่ในบางพื้นที่ กล่าวคือ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีประชากรแฝงอยู่จำนวนมาก เมื่อมีการดำเนินการให้ใช้จ่ายเงินนอกภูมิภาคจึงทำให้ประชากรแฝงที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครสามารถใช้จ่ายเป็นค่าดำรงชีพได้ รวมทั้งรูปแบบการใช้จ่ายเงินเป็นการใช้จ่ายส่วนใหญ่ที่ห้างสรรพสินค้า และร้านค้าสะดวกซื้อ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วเป็นธุรกิจของผู้ประกอบการขนาดใหญ่ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงและลงไปสู่ชุมชนซึ่งส่วนใหญ่มีสัดส่วนเป็นผู้ประกอบการร้านธงฟ้าประชารัฐ และร้านค้า OTOP ที่ยังคงเป็นกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์สัดส่วนน้อยจากการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ อีกทั้งการใช้จ่ายเงินสะท้อนให้เห็นว่า การใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวยังเป็นสัดส่วนน้อยซึ่งอาจไม่ต่อบุคคลประสงค์เพื่อกระตุ้นการนำเงินไปใช้เพื่อ

การท่องเที่ยวในพื้นที่ต่างจังหวัด แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินการยังคงมีส่วนช่วยให้เกิดการใช้จ่ายของประชาชน และช่วยในการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายรายวันให้แก่ประชาชนได้

๓. มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ มีข้อจำกัดการได้รับสิทธิ์ ซึ่งทำให้ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยส่วนใหญ่เข้าไม่ถึงการลงทะเบียนโครงการ เนื่องจากยังขาดแคลนในส่วนของระบบโครงข่ายอินเทอร์เน็ต หรือไม่เปิดใช้บริการอินเทอร์เน็ต และใช้โทรศัพท์มือถือที่ไม่ใช่สมาร์ทโฟน โดยกลุ่มผู้ได้รับสิทธิ์ส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้อยู่ในระดับปานกลางไปจนถึงระดับสูง (สูงกว่า ๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน) และการใช้สิทธิ์จากการลงทะเบียน ๑,๐๐๐ บาท กระจุกตัวอยู่ในพื้นที่เมืองและปริมณฑล ซึ่งไม่สะท้อนถึงการกระจายรายได้ไปยังเศรษฐกิจฐานราก อีกทั้งการใช้จ่ายเงินยังคงอยู่ที่การใช้จ่ายในห้างสรรพสินค้า และร้านสะดวกซื้อเป็นหลัก สะท้อนให้เห็นว่าผลประกอบการที่เพิ่มขึ้นจากการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจนั้นตกอยู่ในผู้ประกอบการขนาดใหญ่เป็นหลัก

ทั้งนี้ หากพิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) จากการรายงานของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ.๒๕๖๒ พบว่า GDP ไตรมาสที่ ๔ มีการขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ ๑.๖ ซึ่งรวมทั้งปี พ.ศ.๒๕๖๒ เศรษฐกิจไทยขยายตัวร้อยละ ๒.๔ เทียบกับปี พ.ศ.๒๕๖๑ ในปีก่อนหน้าที่มีการขยายตัวร้อยละ ๔.๒ ซึ่งโดยมีปัจจัยมาจากผลการส่งออกและนำเข้าลดลง แต่เมื่อพิจารณาถึงการบริโภคภาคเอกชน และการลงทุนรวมมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๕ ซึ่งอาจจะสืบเนื่องจากการดำเนินงานมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ และเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดขยายตัวของ GDP แต่อย่างไรก็ตามการเติบโตของเศรษฐกิจในปี พ.ศ.๒๕๖๒ ยังต่ำกว่าการคาดการณ์ไว้เดิมที่ร้อยละ ๒.๖ อันเนื่องมาจากปัจจัยภายนอกอันได้แก่ เศรษฐกิจและการค้าโลก

อย่างไรก็ตาม การดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ ไม่ได้ส่งผลให้เห็นถึงการกระจายรายได้อย่างชัดเจน ถึงแม้จะมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาจาก GDP ในสาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหารแสดงตัวเลขให้เห็นว่ารายรับจากนักท่องเที่ยวชาวไทยลดลงร้อยละ ๐.๘ โดยมีรายรับอยู่ที่ ๒๘๖.๐๑ พันล้านบาท แต่หากพิจารณาในภาพรวมของสาขาพบว่า มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นในไตรมาส ๔ ร้อยละ ๖.๘ จากไตรมาส ๓ ร้อยละ ๖.๗ โดยเน้นหลักรายรับมาจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ซึ่งสะท้อนได้ว่าการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวยังคงไม่มีผลอย่างชัดเจน ทั้งนี้ ผลการศึกษาดังที่กล่าวมานั้นต่อบัณฑิตวุฒิปริญญาตรีในข้อที่ ๒ คือ วิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล เมื่อรัฐบาลจัดสรรงบประมาณในการดำเนินมาตรการส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑

จากการศึกษาในครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงการใช้จ่ายเงินที่ประชาชนได้รับจากการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ ของรัฐบาลว่า ผลการใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงไม่ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปยังชุมชน การศึกษาครั้งนี้จากตัวเลขของการใช้จ่ายเงินพบว่า ห้างสรรพสินค้า เป็นสถานที่ที่ประชาชนส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิ์มากที่สุด โดยร้านธงฟ้าประชารัฐนั้น เป็นสถานที่ที่มีการใช้สิทธิ์น้อยที่สุด โดยผู้ที่ใช้สิทธิ์ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้มีรายได้ปานกลาง ๑๕,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน และกลุ่มผู้ที่ลงทะเบียนรับสิทธิ์น้อยที่สุดคือ กลุ่มคนที่มีรายได้น้อย คือ ไม่ระบุ - ๘,๕๐๐ บาทต่อเดือน สะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างในการเข้าถึงสิทธิ์ในการลงทะเบียน “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ ในด้านความเหลื่อมล้ำในการลงทะเบียนของประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน ไปจนถึงประชาชนที่มีที่อยู่อาศัยในพื้นที่เมืองและ

พื้นที่ชนบทที่อาจมีปัญหาจากความเสถียรภาพของระบบอินเทอร์เน็ต และการมีหรือไม่มีสมาร์ทโฟน นำไปสู่การเสียโอกาสของการได้รับสิทธิ์ ในการแก้ไขปัญหาเพื่อการดำเนินนโยบายในครั้งต่อไป ควรคำนึงการเข้าถึงของประชากรทุกกลุ่ม รวมไปถึงการออกนโยบายใหม่เพื่อช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยจะเป็นอีกมาตรการที่ก่อให้เกิดกระจายสิทธิ์ลงถึงพื้นที่และก่อให้เกิดการใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของ มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก รวมถึงเกิดการกระจายรายได้ในชุมชนได้เช่นกัน ซึ่งจากการศึกษา ดังที่กล่าวข้างต้นนั้น สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินมาตรการ ซึ่งทำให้เห็นภาพในการดำเนิน มาตรการในครั้งต่อไปได้อย่างชัดเจน ผลการศึกษาที่ได้สนับสนุนต่อวัตถุประสงค์การศึกษาในข้อที่ ๓ คือ เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินการมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลส่งเสริมการบริโภค ภายในประเทศ ซึ่งเชื่อมโยงให้เห็นได้อย่างชัดเจนในหัวข้อข้อเสนอที่ได้จากการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องเรื่อง ผลกระทบของนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ผ่านมาตรการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ มีข้อเสนอแนะผลจากการศึกษา ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.๑ ดำเนินงานการกระตุ้นเศรษฐกิจที่ด้วยการปรับลดนโยบายดอกเบี้ยลงให้แก่ ประชาชน และผู้ประกอบการ โดยกำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดมาตรการถึงแนวทางใน การดำเนินงานในระยะต่อไป

๑.๒ เร่งรัดมาตรการเพื่อลดจำนวนคนว่างงานในประเทศลง โดยสนับสนุนการใช้ งบประมาณเพื่อการสร้างหรือจ้างงาน แทนการให้เงินเพื่อไปเที่ยวหรือบริโภค รวมถึงดูแลผู้ที่มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพหลัก ๆ คือ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มพนักงานในสาขา ท่องเที่ยวและบริการ กลุ่มผู้ประกอบการ SMEs

๒. ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

๒.๑ การดำเนินการมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในครั้งต่อไป ควรให้ความสำคัญกับ การเข้าถึงการใช้งานที่สะดวกสำหรับผู้ใช้ ลดขั้นตอนการลงทะเบียนด้วยการเชื่อมโยงจากฐานข้อมูล ที่หน่วยงานรัฐ รวมถึงการดำเนินการควรต้องมีการรองรับกลุ่มผู้สูงอายุและผู้พิการให้มีความสะดวกในการ ใช้งานและสามารถเข้าถึงสิทธิ์ได้อย่างสะดวกเช่นกัน

๒.๒ เร่งปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตให้มีความเสถียรในการใช้งานมากยิ่งขึ้น และ สามารถรองรับการใช้งานที่มีผู้ใช้งานเข้าพร้อมกันได้จำนวนมากไม่ให้เกิดการติดขัดระหว่างใช้งาน ระบบ

๒.๓ เร่งสร้างฐานข้อมูลพื้นฐานของประชาชน เพื่อเป็นฐานข้อมูลประกอบการ วิเคราะห์ โดยมีหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่จัดเก็บข้อมูล สำหรับการนำข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนิน ตามนโยบายของรัฐบาล

๒.๔ เร่งศึกษาผลของมาตรการช่วยเหลือประชาชนจากการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการปรับลดราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น

พุงค่าสาธารณูปโภค ค่าโดยสารสาธารณะ และราคาพลังงาน จากข้อมูลการสำรวจสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ซึ่งจะเป็นการช่วยลดภาระค่าครองชีพให้ประชาชนได้โดยตรง

๒.๕ เร่งศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจภายในประเทศ เช่น ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยการค้าภายใน เป็นต้น สำหรับกำหนดนโยบายและมาตรการการดำเนินงานนโยบายภายในประเทศที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นเพื่อก่อให้เกิดการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน

๓. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

ในการศึกษารั้งต่อไปผู้ศึกษาควรศึกษารูปแบบ และกลไกการออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลโดยเปรียบเทียบระหว่างมาตรการในอดีตและปัจจุบัน ควบคู่ไปกับการศึกษาปัญหาในการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลที่ผ่านมา

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

วารสารและหนังสือพิมพ์

ชาคร ประพรหม. “การวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของโครงการพัฒนาด้านศุลกากรสะเดาแห่งใหม่ อ.สะเดา จ.สงขลา”, วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 14 (ฉบับที่ 1) มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๑. หน้า ๑๙.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

สุรีย์ แซ่เป้. “ผลกระทบของนโยบายการคลังโดยใช้บัญชีเมตริกซ์สังคม”. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๔.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

ธนาคารแห่งประเทศไทย. “ความเป็นมาของนโยบายการเงินในประเทศไทย”. กรุงเทพมหานคร. ๒๕๕๘.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. “นโยบายการเงิน”. กรุงเทพมหานคร. ๒๕๕๘.

จิตาร์ตัน สืบญาติ. “นโยบายการคลัง”. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. นครปฐม. ๒๕๕๘.

นันทิยา หุตานวัตร และณรงค์ หุตานวัตร. การวางแผนกลยุทธ์ธุรกิจชุมชน. สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา กรมวิทยาศาสตร์ การแพทย์. ๒๕๕๔.

เลขาธิการนายกรัฐมนตรี, สำนัก. “มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ปี ๒๕๖๒”. กรุงเทพมหานคร. ๒๕๖๒.

ศุภชัย ศรีสุชาติ. “การประเมินผลกระทบจากการปรับนโยบายค่าจ้างขั้นต่ำ ๓๐๐ บาท”. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๕๖.

สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ รายไตรมาส แบบปริมาณลูกโซ่ ๔/๒๕๖๒. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร. ๒๕๖๒.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ทวีป บุตรโพธิ์. “แนวทางในการกำหนดนโยบายพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8410s/%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%A1.pdf, ๒๕๖๑.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. “รายงานนโยบายการเงิน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/๒๐๑๙/Pages/n๕๖๖๒.aspx>, ๒๕๖๒.

ภัคพล รื่นกลิ่น. “การวิเคราะห์ SWOT ของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันขั้นต้นในจังหวัดตาก”.

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<https://research.kpru.ac.th/research2/pages/filere/1556629384.pdf>, ๒๕๖๑.

เลขาธิการนายกรัฐมนตรี, สำนัก. “รายละเอียดมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ๒ ครม”. (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก : <https://thaipublica.org/wp-content/uploads/๒๐๑๖>, ๒๕๖๒.

วิจัยเศรษฐกิจป่วย อึ้งภากรณ์, สถาบัน. “มาตรการกระตุ้นการคลัง ใครได้ ใครเสีย”. (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก : <https://www.pier.or.th/?abridged>, ๒๕๖๒.

ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจทีเอ็มบี (ม.ป.ป.), ประเมินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ. ประชาชาติธุรกิจ

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http://www.prachachat.net/news_detail.php?](http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=๑๔๔๑๗๐๕๙๒๙)

[newsid=๑๔๔๑๗๐๕๙๒๙](http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=๑๔๔๑๗๐๕๙๒๙).

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางจันทร์นิภา ธิรปัญญา
วัน เดือน ปี เกิด	๑๐ มีนาคม ๒๕๑๐
การศึกษา	ปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์ สาขาบัญชี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปริญญาโท คณะบริหาร สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย หลักสูตรผู้บริหารระดับสูงด้านการค้าและการพาณิชย์ (Tepcot) หลักสูตร วตท. สถาบันวิทยาการตลาดทุน หลักสูตรวิทยาการการจัดการสำหรับนักบริหารระดับสูง (วบส.)
ประวัติการทำงานโดยย่อ	พ.ศ.๒๕๓๒ – ๒๕๓๓ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด พ.ศ.๒๕๓๓ – ๒๕๓๗ เจ้าหน้าที่บัญชีและตรวจสอบภายใน บริษัท ชิว - เนชั่นแนล จำกัด
ตำแหน่งปัจจุบัน	เลขาธิการสมาคมตลาดสดไทย รองกรรมการผู้จัดการ บริษัท วิฑูรโหดดิ่ง จำกัด

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา เศรษฐกิจ

เรื่อง ผลกระทบของนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ผ่านมาตรการ
“ชิมช้อปใช้” เฟส ๑

ผู้วิจัย นางจันทร์นิภา สติปัญญา **หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒**

ตำแหน่ง รองกรรมการผู้จัดการ บริษัท วิฑูรย์โฮลดิ้ง จำกัด และเลขาธิการสมาคมตลาดสดไทย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศไทย ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นแผนที่เน้นยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเน้นจากการพัฒนาในระดับฐานรากอันมีผู้ที่เกี่ยวข้องหลายส่วน เช่น ภาคประชาชน ภาคเอกชน เป็นต้น รวมทั้งจัดทำข้อมูลบัญชีประชาชาติรายปีและรายไตรมาส พร้อมกับวิเคราะห์สถานการณ์ และแนวโน้มภาวะเศรษฐกิจมหภาคทั้งระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว ซึ่งให้สอดคล้องกับเป้าหมายของรัฐบาลที่ว่าด้วยการทำให้เศรษฐกิจมีการเจริญเติบโต และเพิ่มรายได้ประชาชาติหรือผลผลิตมวลรวมภายในประเทศให้สูงขึ้น

ปัจจุบันมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ซึ่งในไตรมาสที่ ๓ ของปี พ.ศ.๒๕๖๒ มีอัตราการเติบโตอยู่ที่ ๒.๔ เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากเกิดการชะลอตัวของอุปสงค์ภายในประเทศและการลดลงของภาคต่างประเทศ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๒) ประเทศไทยได้ดำเนินการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านแนวทางการกระตุ้นทางด้านการอุปสงค์และอุปทาน การกระตุ้นเศรษฐกิจโดยใช้นโยบายการเงินและนโยบายการคลัง และกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการดำเนินนโยบายของรัฐบาลโดยตรง ซึ่งในช่วงปีที่ผ่านมารัฐบาลได้ใช้การกระตุ้นเศรษฐกิจโดยใช้นโยบายการเงินและการคลังหลายอย่างผ่านมาตรการทางการใช้จ่ายของรัฐบาล อาทิ ช้อปช่วยชาติ รถคันแรก บ้านหลักแรก เป็นต้น เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศให้มีกำลังซื้อมากขึ้น ซึ่งในปี พ.ศ.๒๕๖๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจจากการกระตุ้นการใช้จ่ายใช้สอยจากภาคประชาชน รวมถึงช่วยรักษากำลังซื้อของเศรษฐกิจฐานราก ด้วยมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจภายใต้โครงการ “ชิมช้อปใช้” เป็นนโยบายที่กระตุ้นการบริโภคภาคเอกชนเพื่อให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศหมุนเวียนอย่างต่อเนื่องโดยมุ่งเน้นที่เศรษฐกิจระดับฐานรากให้มีการใช้จ่ายใช้สอยในส่วนของประชาชนมากขึ้น ด้วยวิธีการให้ประชาชนลงทะเบียน เพื่อรับสิทธิเงิน ๑,๐๐๐ บาท ผ่านแอปพลิเคชัน “เป่าตัง” หรือ G-Wallet เพื่อนำเงินที่ได้ใช้ในการท่องเที่ยวผ่านร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการ ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (๒๕๖๒) มีจำนวนผู้ได้รับสิทธิ์ทั่วประเทศครบ ๑๐ ล้านคน ทั้งนี้ จากมาตรการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจผ่านโครงการดังกล่าวของรัฐบาลพบว่า ประชาชนใช้เพียงเงินในเป่าตังที่ ๑ ที่รัฐได้มอบให้ แต่มีการใช้จ่ายเพิ่มเติมในส่วนของตนเองจำนวนน้อย ในระยะที่ ๑ รัฐบาลได้สนับสนุนเงินงบประมาณในการดำเนินโครงการดังกล่าวรวมทั้งสิ้น

๑๐,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งจากการดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจดังกล่าว จำนวนเงินงบประมาณโครงการ เทียบกับมูลค่า GDP ในปี พ.ศ.๒๕๖๑ เป็น ๐.๐๕ เปอร์เซ็นต์ (ภาวิน ศิริประภาณุกุล, ๒๕๖๒) อีกทั้งยังมีข้อจำกัดเนื่องจากครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยที่ยังคงใช้โทรศัพท์มือถือที่ไม่ใช่สมาร์ทโฟน และผู้ที่ไม่เปิดใช้อินเทอร์เน็ต ขาดโอกาสในการเข้าถึงสิทธิที่พึงได้จากมาตรการของภาครัฐ

จากเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าเมื่อรัฐบาลมีการลงทุนและมีค่าใช้จ่ายในมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ภายใต้โครงการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างไรต่อเศรษฐกิจโดยรวมในประเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษานโยบายมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล
๒. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล เมื่อรัฐบาลจัดสรรงบประมาณในการดำเนินมาตรการส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑
๓. เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินการมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

- ๓.๑ **ขอบเขตด้านประชากร** สํารวจข้อมูลประชากรที่ศึกษาในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการใช้จ่ายมากที่สุดในโครงการ “ชิมช้อปใช้” ตามข้อมูลจากกระทรวงการคลัง
- ๓.๒ **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ศึกษาและรวบรวมข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และของรัฐบาล และภาคประชาสังคม ในมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ปี พ.ศ.๒๕๖๒ ภายใต้โครงการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑
- ๓.๓ **ขอบเขตด้านระยะเวลา** ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในห้วงเวลาดั้งแต่ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒ – พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ดังนี้

- ๔.๑ การรวบรวมข้อมูล
 - ๔.๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการโดยการศึกษาจากตำราและเอกสารต่าง ๆ จากหน่วยงานหลายแห่งที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งเป็นข้อมูลการรายงานการสำรวจค่าใช้จ่ายครัวเรือน งบประมาณด้านเศรษฐกิจ จากสำนักงบประมาณ เป็นต้น

๔.๑.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการโดยการสังเกตการณ์พฤติกรรมการใช้จ่าย และสัมภาษณ์ประชากรที่ลงทะเบียนเพื่อรับสิทธิจากโครงการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ ในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร

๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูล : นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ เปรียบเทียบการใช้จ่าย เพื่อให้มาซึ่งข้อมูลที่เชื่อมโยงการใช้จ่ายกับผลกระทบทางเศรษฐกิจในระดับโครงการ

ผลการวิจัย

นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ หรือนโยบายกระตุ้นทางการคลัง เป็นการดำเนินงานของภาครัฐเพื่อเป็นเครื่องมือในการพยุงระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ การดำเนินการของมาตรการเป็นการอัดฉีดเม็ดเงินในระยะสั้น ส่งผลกระทบในทางสภาพคล่องทางเศรษฐกิจที่ดี เนื่องจากผู้บริโภคมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามการดำเนินการยังคงมีการกระจุกตัวอยู่ในบางพื้นที่ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงและลงถึงชุมชน ผู้ที่ได้รับประโยชน์หลักจากการมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ คือ ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ อาทิ ห้างสรรพสินค้า ร้านค้าสะดวกซื้อ เป็นต้น ไม่มีการกระจายรายได้สู่พื้นที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบการรายย่อยที่ยังคงเป็นส่วนน้อยที่ได้รับผลประโยชน์จากการมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล โดยรัฐมีเพียงการคัดกรองการลงทะเบียนเพื่อให้สิทธิในฝั่งของผู้ใช้เงินเท่านั้น แต่ยังไม่มีการคัดกรองผู้ประกอบการให้เป็นเพียงผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลางตัวจริงได้เข้าร่วมโครงการและเข้าถึงผลประโยชน์จากการกระตุ้นเศรษฐกิจ ทั้งนี้สัดส่วนของผู้ประกอบการร้านธงฟ้าประชารัฐและร้านค้า OTOP ยังคงเป็นกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์สัดส่วนน้อยจากการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑

หากพิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) จากการรายงานของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ.๒๕๖๒ พบว่า GDP ไตรมาสที่ ๔ มีการขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ ๑.๖ ซึ่งรวมทั้งปี พ.ศ.๒๕๖๒ เศรษฐกิจไทยขยายตัวร้อยละ ๒.๔ เทียบกับปี พ.ศ.๒๕๖๑ ในปีก่อนหน้าที่มีการขยายตัวร้อยละ ๔.๒ ซึ่งโดยมีปัจจัยมาจากผลการส่งออกและนำเข้าลดลง แต่เมื่อพิจารณาถึงการบริโภคภาคเอกชน และการลงทุนรวมมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๕ ซึ่งอาจจะสืบเนื่องจากการดำเนินงานมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ และเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดขยายตัวของ GDP แต่อย่างไรก็ตามการเติบโตของเศรษฐกิจในปี พ.ศ.๒๕๖๒ ยังต่ำกว่าการคาดการณ์ไว้เดิมที่ร้อยละ ๒.๖ อันเนื่องมาจากปัจจัยภายนอกอันได้แก่ เศรษฐกิจและการค้าโลก การดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ ไม่ได้ส่งผลให้เห็นถึงการกระจายรายได้ที่ชัดเจน ถึงแม้จะมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาจาก GDP ในสาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหารแสดงตัวเลขให้เห็นว่ารายรับจากนักท่องเที่ยวชาวไทยลดลงร้อยละ ๐.๘ โดยมีรายรับอยู่ที่ ๒๘๖.๐๑ พันล้านบาท ซึ่งสะท้อนได้ว่าการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวยังคงไม่มีผลอย่างชัดเจน

ปัญหามาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ของรัฐบาลภายใต้โครงการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑

๑. ช่วงระยะเวลาของการเปิดระบบรับลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิโครงการ “ชิมช้อปใช้” เฟส ๑ ผู้ใช้สิทธิเข้าถึงได้ยาก มีขั้นตอนที่หลากกลาย และระบบเครือข่ายการให้บริการล่ม ยังมี

เสถียรภาพไม่ดีพอในการให้บริการหากมีผู้ใช้บริการจำนวนมาก รวมถึงประชาชนผู้ที่ได้รับประโยชน์ จำเป็นต้องลงทะเบียนและมีโทรศัพท์สมาร์ทโฟน ทำให้ผู้ที่ไม่มีโทรศัพท์สมาร์ทโฟน เสียโอกาสในการเข้ารับสิทธิ

๒. การกำหนดระยะเวลาให้ใช้สิทธิภายใน ๑๔ วัน หลังจากลงทะเบียน ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางของผู้ใช้สิทธิเนื่องจากการเดินทางท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการวางแผน และเตรียมการล่วงหน้า จึงทำให้ผู้ใช้สิทธิส่วนใหญ่เลือกใช้สิทธิที่ไม่ต้องมีการวางแผนล่วงหน้าเท่าที่ควร เช่น ใช้สิทธิซื้อสินค้าหรือของใช้ประจำวันตามร้านสะดวกซื้อ หรือห้างสรรพสินค้า แทนการไปใช้จ่ายผ่านร้านอาหาร และสำหรับการท่องเที่ยวที่ต้องมีการวางแผนล่วงหน้า ซึ่งส่งผลให้ไม่เกิดการกระจายรายได้เท่าที่ควรตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

๓. การดำเนินการผ่านรูปแบบ e-Wallet ยังเป็นสิ่งใหม่และไม่มีคำแนะนำอย่างทั่วถึง ผู้ใช้งานในจำนวนหนึ่งยังไม่มีประสบการณ์การใช้กระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ผู้ใช้งานส่วนหนึ่งเกิดความไม่พอใจต่อรูปแบบของมาตรการชิมช้อปใช้

ข้อเสนอแนะ

แนวทางกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล

๑.๑ เร่งสร้างฐานข้อมูลพื้นฐานของประชาชน เพื่อเป็นฐานข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ โดยมีหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่จัดเก็บข้อมูล สำหรับการนำข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินตามนโยบายของรัฐบาล

๑.๒ เร่งศึกษาผลของมาตรการช่วยเหลือประชาชนจากการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการปรับลดราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น พืชผักสด ราคาสารอุปโภค ค่าโดยสารสาธารณะ และราคาพลังงาน จากข้อมูลการสำรวจสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ซึ่งจะเป็นการช่วยลดภาระค่าครองชีพให้ประชาชนได้โดยตรง

๑.๓ เร่งรัดการดำเนินงานการกระตุ้นเศรษฐกิจที่ด้วยการปรับลดนโยบายดอกเบี้ยลงให้แก่ประชาชน และผู้ประกอบการ โดยกำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดมาตรการถึงแนวทางในการดำเนินงานในระยะต่อไป

๑.๔ เร่งรัดมาตรการเพื่อลดจำนวนคนว่างงานในประเทศลง โดยสนับสนุนการใช้งบประมาณเพื่อการสร้างงาน แทนการให้เงินเพื่อไปเที่ยวหรือบริโภค รวมถึงดูแลผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพหลัก ๆ คือ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มพนักงานในสาขาท่องเที่ยวและบริการ กลุ่มผู้ประกอบการ SMEs

๑.๕ เร่งศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจภายในประเทศ เช่น ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยการค้าภายใน เป็นต้น สำหรับกำหนดนโยบายและมาตรการการดำเนินงานนโยบายภายในประเทศที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นเพื่อก่อให้เกิดการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน